

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра іноземних мов**

**ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
ТА ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА**

Матеріали

**VIII Міжвузівської науково-практичної інтернет-конференції
(Київ, 25 травня 2018 року)**

**Київ
2018**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра іноземних мов

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ
ТА ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА

Матеріали
VIII Міжвузівської науково-практичної інтернет-конференції
(Київ, 25 травня 2018 року)

Київ
2018

УДК 410(07):351.745
ББК Ш1
І746

Редакційна колегія:

Черней В.В., ректор Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор;

Гусарєв С.Д., перший проректор Національної академії
внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Чернявський С.С., проректор Національної академії
внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Галдецька І.Г., завідувач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук,
доцент;

Корольчук В. В., старший науковий співробітник відділу
організації науково-дослідної роботи Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий
співробітник

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Національної академії внутрішніх справ від 16 травня 2018 року
(протокол № 9)*

*Матеріали подано в авторській редакції. Редакційна колегія не
завжди поділяє висловлені позиції та не несе відповідальності за їх зміст*

І746

Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із
права [Текст] : тези доп. VIII Міжвузівської наук.-практич.
Інтернет конф. (Київ, 25 трав. 2018 р.) / [ред. кол. :
В.В. Черней, С.С. Чернявський, І.Г. Галдецька та ін.] – К.:
Нац. акад. внутр. справ, 2018. – 92 с.

**УДК 410(07):351.745
ББК Ш1**

© Національна академія внутрішніх справ, 2018

ВСТУПНЕ СЛОВО

Черней Володимир Васильович,
ректор Національної академії
внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, професор

Шановні колеги й гості!

Від імені ректорату і Вченої ради Національної академії внутрішніх справ вітаю всіх гостей та учасників наукового зібрання на VIII Міжзுவівській науково-практичній інтернет-конференції «Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права».

Слід зазначити, що тематика конференції є науковою відповіддю на зміни, які відбуваються в українському суспільстві. Сьогодні ми працюємо у досить складних умовах. Нині відбувається процес приведення національного законодавства відповідно до визнаних європейських стандартів сприяє його гармонізації з нормами міжнародного права, уніфікації та реалізації на внутрішньодержавному рівні. Дійсно, в умовах євроінтеграції та збільшення потреби українського суспільства у висококваліфікованих і конкурентоздатних спеціалістах проблема системної організації професійної іншомовної підготовки працівників правоохоронних органів та фахівців із права, безумовно, є актуальною.

Зазначене потребує також суттєвого вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації правоохоронців, які уповноважені співпрацювати з іноземцями. До виконання відповідних заходів долучено й безпосередньо Національну академію внутрішніх справ як найбільший відомчий виш зі специфічними умовами навчання.

На базі НАВС на оновлених засадах, з урахуванням європейських стандартів і міжнародної практики, кваліфіковано забезпечується підготовка персоналу різних фахових груп. Спільно з міжнародними експертами запроваджені цільові програми підвищення кваліфікації щодо іноземної складової не тільки персоналу поліції, а й правоохоронців, державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування всіх регіонів України.

За скоригованими планами академією організаційно удосконалено всі напрями діяльності, у тому числі оптимізовано структуру і штат, проведено профілізацію іноземної кафедри (створено нові механізми адміністрування, інформаційних технологій та методичного забезпечення). За підтримки керівництва МВС та

Національної поліції України розпочато добір правоохоронців до груп підготовки спеціалістів з мовної підготовки, які використовуватимуть свої знання під час міжнародного співробітництва.

Викладання блоків прикладних дисциплін з набуттям і закріпленням курсантами і слухачами професійних навичок (зокрема іншомовних спеціальних навчань і вчень) забезпечується досвідченими атестованими фахівцями спеціальних кафедр за безпосередньої участі практичних іноземних працівників.

Знання іноземних мов – це не лише можливість вдалого працевлаштування чи просто можливість вільного пересування Європою і світом, насамперед – це зміна світогляду. Сьогодні неможливо уявити вищу професійну освіту без якісної іншомовної підготовки. Виклики сучасного світу спонукають нас до перегляду й удосконалення пріоритетів та напрямів професійної підготовки майбутніх міліціонерів і фахівців правової сфери, до формування необхідних навичок, серед яких особливе місце посідає знання іноземної мови.

Отже, сподіваємося, що спільними зусиллями зарубіжних партнерів, депутатського корпусу, урядовців, керівників зацікавлених відомств ми спроможні забезпечити системну роботу щодо реалізації державної іншомовної політики в освітянській і науковій сферах. Готові до обговорення можливих варіантів коригування і розширення формату такої співпраці.

Бажаємо всім учасникам заходу плідної роботи, активного обміну думками, досвідом та здобутками.

Дякую за увагу й бажаю всім творчих успіхів і наснаги.

Богущький В.М.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТУ ЯК МОВНОГО КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТОРУ

Розвиток інформаційних технологій сприяв створенню принципово нових способів зберігання, пошуку й представлення інформації. Нові ідеї знайшли своє віддзеркалення в створенні глобальної комп'ютерної мережі Інтернет, основною мовою спілкування в якій спочатку була англійська. Подальший розвиток Мережі висунув проблему взаємодії англійської мови й пов'язаних з нею соціокультурних уявлень з іншими мовами й ціннісними уявленнями носіїв інших культур в просторі електронної комунікації.

Абсолютно очевидно, що комунікація і засоби її реалізації набувають у Мережі провідного значення. Це твердження знаходить своє відображення у теоретичних побудовах ще авторів концепції інформаційного суспільства (Белл, 1988; Castells, 1998), доповнює й уточнює їх. Інформаційне суспільство, що формується, вирізняють не лише можливості накопичення й переробки інформації, які розширюються, але й нові форми комунікації.

Комунікація між користувачами Мережі здійснюється засобами природної мови, яка в Інтернеті отримує низку додаткових функцій. Володіння мовою набуває для користувача Інтернету екзистенціального сенсу: за допомогою засобів мови знаходять своє вираження не лише думки, але й дії учасника комунікації. Позначити свою присутність у Мережі користувач може лише в процесі вербального спілкування з іншими. Координація спільних дій також базується виключно на мовному спілкуванні. На вербальний рівень повністю переходить вираження емоційних станів. Можна стверджувати, що вербальне спілкування, що виражається засобами писемної мови, є системоутворюючою ознакою Інтернету як соціальної реальності.

Інтернет з'являється як варіант віртуальної реальності, де фізичні образи замінюються комунікацією. Збільшена роль спілкування

призводить до того, що сама людина в Мережі стає зредукованою до набору вербальних повідомлень. Необхідно відзначити, що Інтернет утворює особливе комунікативне середовище, особливе місце реалізації мови, яке не має аналогів у минулому. Віртуальна реальність Інтернету у міру розвитку набуває меж нового світу й стилю життя, який стимулює появу нових засобів комунікації. Самінтернет-простір є живим людським мисленням, вираженим у формі тексту, що синтезує також графіку, звук, анімацію. Інтернет як новий комунікативний простір сприяє тому, що носії мови частіше замислюються над мовними засобами, що використовуються. Мережа стимулює мовну творчість комунікантів; мова стає не лише засобом комунікації, але й інструментом творчої самореалізації тих, хто спілкується. Як відомо, не лише Інтернет-спілкування сприяє творчому ставленню до мови. Так, мова є засобом творчої самореалізації для авторів мережевих літературних творів. Видається, що електронна комунікація – додатковий спосіб самовираження засобами мови, доступніший, у порівнянні з попередніми.

У зв'язку з цим очевидним є положення про те, що мова, яка обслуговує комунікацію в Інтернеті, піддається трансформації у найрізноманітніших аспектах: на рівні лексики, правил побудови висловів і зв'язного тексту, жанрово-стилістичних норм, співвідношення усної й писемної мови, комунікативних стратегій і тактик. Про формування нового стилю – стилю Інтернет-спілкування – свідчить ціла низка особливостей, на які звертають увагу навіть звичайні користувачі Інтернету, не схильні до глибокої рефлексії над мовою. Примітними з них є такі: комп'ютерний сленг, елементи якого переходять у загальноживану лексику; відродження епістолярного жанру; ігрові умови комунікації у віртуальному просторі; інтертекстуальність, яка знаходить віддзеркалення в гіпертекстовій організації Мережі. Своєрідним каталізатором мовних змін під впливом Інтернету є онлайніві ЗМІ й мережева журналістика, які "експортують" традиції Інтернет-спілкування в інші сфери вживання мови.

Тенденція до вивчення живої мови в процесі її функціонування у сучасному мовознавстві набуває все більшої кількості прихильників, тому комунікативний аспект Інтернет-спілкування видається вельми привабливим об'єктом дослідження для лінгвістів.

Василенко О.В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент
професор кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ПРОБЛЕМА САМОСТІЙНОГО ОВОЛОДІННЯ АНГЛОМОВНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ

Англійська мова є мовою міжнародного спілкування, тому володіння нею дозволяє розширити доступ до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних ресурсів, допомагає відкривати та використовувати нові можливості. Її активне застосування у навчальній, а згодом і професійній діяльності, сприятиме інтенсифікації інтеграції до світового науково-освітнього простору. Здатність орієнтуватися в англомовному інформаційному середовищі та активне використання найкращих здобутків дозволяє підвищити конкуренто-спроможність фахівця на ринку праці.

Самостійне оволодіння англомовною компетентністю майбутнім фахівцем передбачає формування та вдосконалення у студента англомовних знань, умінь, практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей та морально-етичних цінностей через самоосвітню й самовиховну діяльність, які включають: автономність, здобуття досвіду та другорядність стороннього впливу [2]. Методика саморозвитку англомовної компетентності майбутнього фахівця є сукупністю взаємопов'язаних методів самоосвітнього і самовиховного характеру, які його забезпечують.

Для ефективного та успішного оволодіння англійською мовою доцільно:

Визначити свій рівень володіння англійською мовою. Для цього можна використати спеціальні онлайн програми.

Щодня приділяти вивченню англійської мови по 20 - 30 хв. або по 1 годині тричі на тиждень. При тому, слід враховувати, що чим нижчий рівень, тим частіше треба займатися. Середній рівень можна підтримувати регулярними заняттями раз на тиждень [1].

За умови тривалої відсутності практики незалежно від результатів тесту доцільно у зручному темпі розпочати вивчення англійської мови з рівня А1. Методика самостійного оволодіння англомовної компетентності майбутнього фахівця на цьому рівні передбачає застосування таких методів:

Самостійна робота з якісним навчально-методичним комплексом, що має аудіо та відео супровід. Вивчати мову, починаючи із інтродуктивного рівня, можна власними зусиллями.

Консультації високопрофесійних фахівців, які допоможуть уникнути помилок, пов'язаних із неправильним розумінням навчального матеріалу, та запобігти подальшому перенавчанню. Консультації високопрофесійних фахівців сприятимуть побудові індивідуальної якісної навчальної програми з вивчення англійської мови, допоможуть забезпечити високу інтенсивність та зручний темп самонавчання.

Вивчення граматики. На основі знань про будову і форми слова, речення та словосполучення доцільно будувати подальше навчання.

Формування та розширення лексичного запасу У процесі занять з вивчення англійської мови доцільно записувати незнайомі терміни та повторювати вивчені. Намагатися запам'ятовувати не лише окремі слова, але й цілі фрази, що є найбільш вживаними. Закласти основу лексичного запасу допоможе вивчення 1500 базових слів та 1000 поширених висловів. Поповнення словникового запасу слід здійснювати, застосовуючи відповідні методи запам'ятовування та спеціальне програмне забезпечення, зокрема, цікаві мобільні додатки.

Читання нескладних текстів англійською мовою. Наприклад, авторитетні видавництва Penguin та Cambridge University Press, випускають спеціальні серії, зрозумілі навіть початківцям.

Слухання новин та простих подкастів. В Інтернеті можна знайти записи, які містять корисну розмовну лексику на кожен день, оригінальні відеорепортажі, а також адаптовані версії новин для тих, хто починає вивчати англійську.

Активне використання youtube-каналів з вивчення англійської мови для студентів.

Застосування на практиці набутих знань. Зокрема, після вивчення кількох нових слів доцільно скласти з них історію, написати коротке оповідання.

Усне спілкування англійською мовою. Доцільно систематично відвідувати розмовні клуби. Це можуть бути обговорення фільмів, додаткові заняття при школі англійської мови або просто зустрічі з ентузіастами на чолі зі знавцем мови.

Отже, самостійне оволодіння англомовної компетентності є важливим компонентом сучасної підготовки та самопідготовки майбутнього фахівця впродовж навчання у вищому навчальному закладі. Він має здійснюватися у таких напрямках: мовний, мовленнєвий

й та лінгво-соціокультурний. Самостійне оволодіння англomовною компетентністю є тривалим процесом системної та регулярної самоосвітньої та самовиховної діяльності майбутнього фахівця.

Список використаних джерел

1. Національна програма вивчення та популяризації іноземних мов "GoGlobal" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goglobal.com.ua>.

2. Піддячий В. Методика саморозвитку англomовної компетентності майбутнього педагога в контексті європейських орієнтирів / Володимир Піддячий // Молодь і ринок. – №10 (141). – 2016. – С. 65-69.

Волік О.В.,

викладач кафедри гуманітарних дисциплін Донецького юридичного інституту МВС України

Науковий керівник: Мамонова О.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Донецького юридичного інституту МВС України

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА

Специфіка процесу формування іншомовної компетентності майбутнього юриста у фаховій підготовці невід’ємно пов’язана як з мовою взагалі, так із іноземною мовою безпосередньо, оскільки виникнення й існування природної мови невід’ємно пов’язано з виникненням і існуванням людини. Мова як «система мовних засобів, необхідних для спілкування та передачі досвіду від покоління поколінню» [1, с.20], має властивість соціального та культурного призначення. Ця система існує, насамперед, не тільки для окремо взятої людини, а для відповідного соціуму. Інтернаціоналізація суспільного життя робить іноземну мову необхідністю. Вона стає дієвим чинником соціально-економічного, науково-технічного й загальнокультурного прогресу суспільства, що підвищує статус іноземної мови як галузі освіти [2, с.241].

Навчання студентів немовних спеціальностей іноземної мови має свою специфіку як стосовно цілей навчання, так і стосовно вибору методів та прийомів роботи в процесі професійної підготовки. Провідним напрямом в оволодінні іноземною мовою є здобуття тими, хто навчається, такого рівня комунікативної компетенції, який дозволить користуватися іноземною мовою в певній галузі професійної діяльності.

Мета навчання іноземної мови в процесі професійної підготовки майбутніх представників юридичної професії полягає в тому, щоб допомогти людині, яка навчається, стати дієздатною з іноземної мови, тобто здатною одержувати відповідну інформацію іншою мовою і порозумітися іноземною мовою, що передбачає спроможність одержувати максимум інформації, використовуючи свої мовні засоби і творчі стратегії, однозначно і досить компетентно висловити свою думку засобами іноземної мови.

Проте, як наголошують дослідники і засвідчує власний досвід викладацької діяльності в вищому юридичному навчальному закладі, на практиці часто спостерігається розбіжність між змістом професійного навчання та основними характеристиками навчання іноземних мов. Викладання іноземної мови відокремлено від навчання професійної діяльності студента, а включення в методичні посібники текстів з професійної тематики можна вважати лише зовнішньою реалізацією принципу зв'язку мовного і професійного навчання.

У зв'язку з цим, постає питання про навчання студентів іноземної мови для спеціальних цілей або професійно спрямованої іноземної мови з метою формування вмінь професійного іншомовного спілкування сучасного спеціаліста, вирішенню якого присвячено низку досліджень і публікацій, в яких розглядається, зокрема, зміст професійно спрямованого навчання іноземної мови на різних етапах у немовному вищому навчальному закладі, визначаються нові тенденції формування вмінь іншомовного спілкування, порушуються соціокультурний аспект та психолого-методичні проблеми, пропонується методика застосування матеріалів першоджерел. Проте, проведений аналіз досліджень з проблеми дозволяє стверджувати, що, в основному, розглядаються загальні питання, пов'язані з формуванням комунікативної компетенції майбутнього фахівця з метою професійного спілкування.

Слід відзначити, що завдяки зацікавленню іноземними мовами у наш час увага перемістилася від дослідження особливостей літературної іноземної мови до вивчення мови, що використовується в

реальному спілкуванні спеціалістів окремої галузі. У зв'язку з цим, науковці наголошують, що сучасним досягненням у галузі методики навчання іноземних мов для спеціальних цілей став такий висновок: оскільки іноземна мова знаходить своє застосування в різних ситуаціях спілкування спеціалістів різних професій, то, визначивши особливості типових ситуацій спілкування фахівців кожної конкретної галузі, можна моделювати процес їх реальної комунікації, і, відібравши попередньо для цього необхідний мовний та мовленнєвий матеріал, звузити весь широкий діапазон мови до конкретних потреб спеціалістів і цим полегшити процес оволодіння мовою для спеціальних цілей.

Отже, можна зробити висновок, що провідним завданням навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах немовного профілю на сучасному етапі є не просто «навчити студентів користуватися нею як засобом спілкування в усіх видах мовленнєвої діяльності в різноманітних ситуаціях» [2, с.241], а використовувати іноземну мову в усіх видах мовленнєвої діяльності в ситуаціях професійної діяльності, оскільки й «ефективність навчання безпосередньо залежить від ступеня наближення процесу передачі знань, формування навичок і вмінь до реальних умов їх практичного застосування» [2, с.243].

Список використаних джерел

1. Тишакова Л.Т. Щодо питання підготовки викладачів іноземних мов в системі неперервної освіти на сучасному етапі / Л.Т.Тишакова // Гуманізація навчально-виховного процесу у вищій школі: Наук. праці міжнар. наук.-практ. конф., 27-29 березня 1999 року. – Слов'янськ: Слов'янський державний педінститут, 1999. - С.18-20.
2. Насонова Н.А. Передача інформації в процесі вивчення іноземної мови / Н.А. Насонова // Проблеми гуманізму і освіти: зб. матеріалів наук.-метод. конф., м. Вінниця, 21-22 травня 2002 р. В 2-х томах. Том 2. – Вінниця: Універсам – Вінниця, 2002. - С.241-243.

Гавриленко К. М.,

кандидат педагогічних наук, старший викладач, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського»

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ НЕМОВНИХ ФАХІВЦІВ

За останні кілька десятиліть методи, форми і способи організації навчання іноземних мов в системі вищої освіти зазнали значних змін. Це передусім позначається на переході до особистісно-орієнтованих форм викладання й у зростанні впливу нових технологій на процес навчання. Також слід зазначити появу якісно нових засобів навчання, орієнтованих на окремого студента шляхом широкого використання в навчанні інформаційно-комунікаційних технологій.

Одним з перспективних напрямків використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні студентів вищих навчальних закладів є дистанційне навчання. Воно передбачає впровадження комп'ютерних технологій і успішне формування комунікативних компетенцій у студентів немовних університетів.

Дистанційне навчання сприяє розвитку ряду особистісних рис, необхідних сучасному фахівцеві. Завдяки тому, що робота студента регулярно контролюється викладачем, розвивається дисциплінованість. Уміння використовувати різні джерела інформації, комунікативність, обумовлена необхідністю студенту самостійно або за рекомендацією викладача визначати кількість і контингент партнерів по навчанню і здійснювати з ними обов'язкове опосередковане спілкування, є важливими для сучасного фахівця рисами, які формуються за допомогою дистанційного навчання. Дистанційне навчання передбачає вміння обирати і працювати з найперспективнішими засобами зв'язку, які також є необхідними атрибутами сучасного фахівця.

Така особливість дистанційного навчання іноземних мов, як можливість виконувати індивідуально-орієнтовані завдання вдома або на робочому місці у власному темпі дозволяє уникнути багатьох традиційних недоліків очних колективних аудиторних занять: нестача підручників і роздаткового матеріалу, дисциплінарні порушення, навчання в переповненому приміщенні.

Ефективність дистанційного навчання залежить від декількох фактів, серед яких головний – ефективна взаємодія між викладачем

(координатором) і студентами. Інтерактивність є ключовою організації дистанційного навчання.

Розробка навчальних матеріалів, орієнтованих на впровадження різних форм дистанційного навчання іноземних мов у немовному вузі та на використання різних типів дистанційного обладнання, є складним і трудомістким процесом. Перш за все, потрібна спеціальна підготовка викладачів іноземних мов. Також традиційний підручник не можна просто розмістити в мережі: потрібно продумати структуру подачі матеріалу, розробити візуальні засоби, визначити інтерактивні елементи. Швидкий розвиток технологій вимагає постійного вдосконалення освітніх програм і підвищення кваліфікації викладачів.

Сучасна методика викладання іноземних мов у системі дистанційної освіти передбачає значну самостійну роботу студентів з використанням сайтів, на яких окрім навчальних програм розміщують довідкову інформацію, новини іноземною мовою, корисні посилання та інші матеріали, розраховані на студентів і фахівців, які бажають підвищити свій рівень володіння професійною іноземною мовою.

Дистанційне навчання іноземних мов формує професійно-орієнтовану мовну компетенцію завдяки тому, що надає можливість повною мірою реалізувати міжпредметні зв'язки. Зокрема, тексти за фахом можуть бути записані іноземною мовою або читатися безпосередньо викладачем в режимі online або в рамках відеоконференції. Пропоновані завдання можуть бути спрямовані як на засвоєння мовного матеріалу, так і на визначення рівня розуміння прочитаного або прослуханого тексту професійної тематики. Також доцільно організовувати телемости з фахівцями-носіями мови, в ході яких можна обговорювати різні проблеми іноземною мовою.

Організація процесу навчання іноземних мов у дистанційній формі в немовному вищому навчальному закладі дозволяє найбільш повно реалізувати особистісно-орієнтований підхід до навчання. Його безперервність є одним з найважливіших факторів, що визначають успішність у вивченні іноземної мови. В рамках даної парадигми дистанційному навчанню відводиться роль оптимізатора навчально-пізнавального і науково-дослідного процесу, який робить цей процес більш гнучким і доступним та дозволяє урізноманітнити форми навчання.

Список використаних джерел

1. Bagley C. Restructuring Constructionism and Technology: Forgoing a new Relationship / C. Bagley, B.Hunter. // Educational Technology. – 1992. – P. 22-27.

2. Cohen V.B. A reexamination of feedback in computer-based instruction: Implication for instructional design / V.B. Cohen // Educational technology. –1985. №1. – P. 33-37.
3. Healey D. Computer Technology: Is It Worthwhile in TESOL? / D.Healey // TESOL Journal. – 2000. – Vol.9.–№ 1. – P. 44-45.
4. Holmberg B. Growth and structure of distance education / B. Holmberg. L.: Croom Helm, 1986, – p. 163.
5. Keegan D. Foundations of distance education / D.Keegan. –2nd revised edition. London: Routledge, 1996. – 218 p.

Гайдученко А.Г.,

*старший викладач кафедри романо
германських мов Національної академії
безпеки України*

ВПЛИВ СМС-МОВИ НА МОЛОДІЖНУ КУЛЬТУРУ

Із бурхливим технічним розвитком у сучасному суспільстві набувають поширення мобільні телефони, які однією з функцій мають передавання коротких текстових повідомлень – так званих СМС (транслітерація англійської абrevіатури SMS – ShortMessageSystem).

Сьогодні електронна комунікація, різновидом якої є СМС, стає чи не основною. За спостереженням соціологів, у соціальних стосунках між людьми над безпосереднім спілкуванням «facetoface» домінує взаємодія, опосередкована технікою (за допомогою мобільних телефонів, Інтернет-пейджерів, інструментів відеозв'язку, електронної пошти тощо).

Стилістика телефонних повідомлень – СМС – має багато спільних рис зі стилістикою комунікації у мережі Інтернет. Однак СМС відрізняються більшою стислістю, оскільки мають технічні обмеження в кількості знаків одного повідомлення й відповідної його вартості.

Стислість, наприклад, в англійській мові досягається різноманітними скороченнями слів (пропуск літер усередині слова, у кінці), абrevіацією, літеро-цифровими омофонами, помилковим написанням, винахідливим письмом. Учені б'ють на сполох, адже СМС-мова із характерним для неї недотриманням орфографічних і граматичних правил негативно впливає на рівень грамотності, молодіжну культуру, створюючи сучасний СМС-сленг.

Та молодь відстоює СМС-мовлення і сприймає його шалену популярність як незворотний процес. Безперечно, не слід нехтувати впливом нової форми комунікації на свідомість молодого покоління. Оскільки, вже навіть з'явилися терміни, що позначають нову генерацію людей: "Generation TXT", homotobilis та ін.

Основні риси СМС-спілкування як жанра – стислість, приватний характер змісту, велика залежність від засобу передачі інформації – мобільного телефона, який дозволяє надіслати невеликий об'єм інформації із певним обмеженням набору на клавіатурі.

Феномен СМС-спілкування, з точки зору лінгвістики та психології, є позитивним. Комунікант, який продукує коротке текстове повідомлення, окрім простої передачі змісту, вирішує кілька важливих задач:

- компресія тексту;
- транслітерація;
- мовна гра;
- емоційність.

Текстова комунікація може бути асинхронною (SMS-комунікація) або синхронною – мобільний чат. СМС-комунікація може реалізовуватись як безпосередньо по лінії: відправник – отримувач, так і опосередковано, через електронні мас-медіа: відправник – телестанція – екран телевізора – отримувач.

Розрізняють СМС одиничні й неединичні. СМС одиничні мають інформаційно-практичне або інформаційно-узгоджувальне призначення, їхнє основне комунікативне завдання – стисла передача інформації (або її запит).

Найбільш уживаним в інформаційно-узгоджувальних одиничних СМС є сленгізм-англізм, запозичений з американського розмовного мовлення.

Характерною особливістю жанру СМС є повідомлення для підтримки дружніх стосунків. «Привіт, як справи?», «Чекаю. Приїжджай!», «Ти так довго не дзвониш...» і т.д. Основне їхнє комунікативне завдання – привернення уваги співрозмовника. Такі смс широко представлені на різних сайтах, форумах. Ці СМС, як правило, позначені емоційністю й експресивністю, жартівливою тональністю: "Привіт! Що робиш? Не сумуєш? Ти про мене пам'ятаєш?"

Комунікативне завдання привітально-побажальних СМС – створення веселого настрою, настанова на жарт.

Жартівливо-розважальні СМС найчастіше на сайтах називаються «приколами», їхня комунікативна мета – розважити і співрозмовника, і себе.

Близькими за комунікативним завданням до попереднього типу є СМС-розіграші: "Вигравай незабутню подорож поза шляховиком УАЗ-31514, лікувальний масаж від голови і до п'ят."

Отже, смс різних типів відображують мовну креативність СМС-комунікантів, що виявляється, зокрема, у мовній грі, одним із основних засобів якої в СМС є сленгізми. У багатьох прикладах СМС представлений ігровий компонент, який характеризується як специфічний вид спілкування серед молоді, спрямований на отримання задоволення від самого процесу спілкування й позбавлений прямої практичної доцільності (прямо не призводить до розв'язання нагальних проблем). Найбільш яскраво це виявляють жартівливо-розважальні СМС. Загалом СМС засвідчують певний факт зростання частки емоційного спілкування в загальному обсязі комунікації та впливають на молодіжну культуру.

В результаті сленг текстових повідомлень впливає на молодіжну смсмову. Безграмотна форма СМС стала їх "нормальною мовою", породжуючи велику кількість орфографічних і пунктуаційних помилок в письмовій мові.

Вважають, що з появою СМС-мови усне мовлення користувачів мобільного зв'язку стає дедалі біднішим, перероблюючи під потреби мови іншомовний матеріал.

Список використаних джерел

1. Кіпень С. В. Основні характерні ознаки SMS-спілкування та мови Zlango / Кіпень Сергій Васильович. – Львівська державна фінансова академія.
2. Медвідь О.М. Комп'ютерний сленг / Медвідь О.М. // Вісник СумДУ. – 2005. - №6 (78). – С. 50-56.
3. Таран О.С. Функціональні особливості сленгізмів у текстових повідомленнях (смс) / О.С.Таран.

Горбач О.В.,
*кандидат філологічних наук, доцент,
Національна академія внутрішніх справ*

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ДЛЯ ДОРОСЛИХ

Розробка ефективних способів та засобів навчання вимагають передусім дослідження та встановлення специфіки навчання дорослої аудиторії, оскільки без правильно встановлених особливостей її представників, без виявлення специфічних факторів, які впливають на ефективність використання методичних засобів, неможливим є розв'язання проблеми оптимізації навчального процесу. Очевидно, методичні проблеми, пов'язані із підвищенням ефективності засвоєння нового засобу комунікації, можуть бути вирішені на базі певних теоретичних засад навчання дорослих.

Навчання дорослих характеризується неоднорідністю, оскільки визначається різними умовами педагогічного процесу, зокрема особливими закономірностями навчання, які залежать передусім від конкретних методик, які застосовуються у різних освітніх та культурних закладах, методикою навчання у ВНЗ (на денному або заочному відділеннях), у вечірній школі, на курсах іноземних мов, у культурно-освітньому центрі [1, с. 5]. Найбільш розробленою та актуальною є методика навчання іноземним мовам у вищих навчальних закладах, хоча вона не охоплює усі проблеми навчання дорослої аудиторії.

У світовій методиці навчання дорослих та дітей виокремлюють три групи методів: перекладні, прямі (безперекладні, натуральні) та змішані.

Застосовуючи перекладні методи (текстуально-перекладні, граматико-перекладні залежно від того, який мовний аспект був у центрі уваги при вивченні іноземної мови шляхом перекладу текстів рідною мовою) використовуються різні види перекладу – з іноземної, а іноді з рідної мови, систематично залучаючи рідну мову у якості основного принципу навчання. Переклади та пояснення є головним засобом семантизації іншомовного матеріалу. Використання друкованих та письмових зразків іноземною мовою є характерним на початкових етапах вивчення іноземної мови у якості опори. Організація та співвідношення компонентів мовного матеріалу (лексичного, граматичного, фонетичного), а також співвідношення видів мовленнєвої діяльності, теорії та практики є неоднаковими.

До основних принципів перекладних методів навчання іноземних мов належать писемне мовлення, що представляє справжню мову, синтез і дедукція як найголовніші процеси логічного мислення, які зумовлюють заучування граматичних правил та слів і складання на їх основі речень, а також засвоєння мовного матеріалу шляхом перекладу та механічного заучування [2, с. 545].

Обираючи прямі методи (безперекладні, натуральні), замість перекладних способів семантизації іншомовного матеріалу та пояснень рідною мовою викладач використовує різні види наочності, а саме зовнішньо-предметно-зображальній та дійовій і "внутрішній", "контекстуальній", здатній допомогти встановленню "прямих" зв'язків між предметами і явищами, з одного боку та їх словесними варіантами – з іншого [2, с. 548]. У результаті намагання виключити рідну мову із навчального процесу суттєво обмежуються можливості різних мисленневих операцій, які відбуваються рідною мовою. У ролі основних пізнавальних процесів використовуються відчуття та пам'ять, а не мислення; головним у навчальному процесі є не осмислене, а інтуїтивне пізнання. На початкових етапах навчання домінуючим (або єдиним) видом мовленнєвої діяльності є усне мовлення, методика навчання якому є заслугою представників прямих методів. Вони наголошували на необхідності використання різноманітних безперекладних засобів семантизації лексичного матеріалу: показ малюнків, предметів, демонстрація дій, використання синонімів, антонімів, навчальних матеріалів, які відображають життя, культуру та побут народу країни, мова якої вивчається [2, с. 548].

Поняття "змішаний метод" ("комбінований метод") увійшло в історію методики наприкінці 19-го століття після того, як деякі методисти та викладачі/вчителі відмовилися від використання натурального та прямого методу, однак запозичили їх принципові положення, поєднавши їх із двомовними прийомами навчання (перекладами, поясненнями рідною мовою, порівняннями різними мовами) або з нехарактерними для безперекладних методів принципами та засобами навчання (наприклад, із використанням усіх видів мовленнєвої діяльності на початкових етапах навчання). Доцільним вважалося проведення усного вступного курсу, використання рідної мови в якості засобу семантизації та контролю [2, с. 556].

У процесі розвитку та удосконалення змішані методи набули певних змін, отримавши паралельні синонімічні назви – "комбінований метод", "напівпрямий", "опосередкований" тощо.

Тривалий час у методиці навчання іноземних мов існували два різновиди змішаних методів:

- змішаний метод, який допускає паралельне використання прийомів (перекладних та безперекладних) вже на початковому етапі;
- змішаний метод, який вже на початковому етапі передбачає використання виключно одномовного комплексу прийомів, а на середніх та старших етапах – білінгвальних прийомів.

Значний внесок представники аналізованого методу зробили у теорію роботи з текстом, оскільки читання належало до основних засобів оволодіння мовою, запропонувавши пояснювальне (аналітичне) та курсорне (домашнє) читання та виокремивши три етапи роботи над ним. Спочатку вчитель переказував зміст тексту, а далі перевіряв його розуміння за допомогою запитань. Потім текст читався вчителем та повторювався учнями, які при цьому засвоювали його фонетичний образ та зміст. На наступному етапі увага зосереджувалася на лексичному та граматичному аспектах текстового матеріалу. Наприкінці відбувався контроль засвоєного мовного матеріалу та переклад тексту. Отже, текст використовувався як засіб оволодіння мовою [2, с. 556].

Практичні потреби методики навчання дорослих потребують сучасних досліджень у таких напрямках: 1) створення методик навчання дорослих у конкретних умовах навчального процесу, розробка часткових проблем, що належать до навчання дорослих певних видів мовленнєвої діяльності; 2) розробка загальних теоретичних положень, встановлення характерних тенденцій та закономірностей навчання дорослих.

Список використаних джерел

1. Витлин Ж.Л. Обучение взрослых иностранному языку: Вопросы теории и практики: Монография / Ж.Л.Витлин. – М.: Педагогика, 1978. – 166 с.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.

Драмарецька Л.Б.,
*старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ФОРМИ РОБОТИ

Іноземна мова виходить за межі навчального предмету і стає інструментом формування спеціаліста нової формації, готового до самоосвіти, творчості і здатного засвоїти культурний спадок країни, мова якої вивчається, співвіднести його з вітчизняною культурою та її місцем у світовому історичному контексті. Метою курсу навчання іноземної мови стає забезпечення майбутніх фахівців практичним оволодінням іноземною мовою для використання набутих знань в професійній діяльності [1].

Підвищення ефективності викладання іноземної мови курсантам вимагає від викладачів особливих зусиль, спрямованих на формування професійної мовної компетентності. З метою активізації навчального процесу методика навчання взагалі, та іноземних мов зокрема, завжди знаходиться в процесі пошуку нових форм, методів та підходів. Один з таких підходів, педагогічний, направлений на оволодіння знаннями, а інший підхід, діяльнісний, - на вміння застосовувати ці знання на практиці. Його основним принципом є діяльність, оскільки людина в процесі навчання повинна не вивчити щось, а навчитися чомусь. На перший план тут виходить дія, а знання є засобом навчання [2]. На практичних заняттях ми прагнемо формувати уміння курсантів, які вимагають як діяльності за аналогією, так і багаторазового їх повторення для доведення цих дій до рівня навичок. Закріпленню знань та вмінь курсантів сприяють різноманітні навчальні завдання: реферування текстів, підготовка повідомлень, рольові ігри тощо.

Будь-яка професійна діяльність встановлює домінуючі саме в цій діяльності завдання, які визначають мовну (і немовну) поведінку спеціаліста. В діяльності правознавця при вирішенні специфічних завдань встановлення істини спілкування виступає не тільки в функції координації професійної діяльності, але має також самостійний статус. Комунікативні завдання, поставлені професійною діяльністю, які вирішуються в ситуаціях професійного спілкування, визначають кінцевий продукт — мовну поведінку. Підхід до навчання іншомовного спілкування як до навчання мовної поведінки дозволяє організувати навчальний процес як процес вирішення складних комунікативних

завдань. Однією з функцій викладача іноземної мови є організація такого навчального процесу.

Результати діяльності викладача іноземної мови матеріалізуються у рівні оволодіння курсантами іноземною мовою, що визначається умінням вести бесіду, перекладати літературу із спеціальності, усно і письмово висловлювати свої думки, писати анотації іноземною мовою, використовувати її у повсякденному житті і навчанні, самостійно працювати над предметом.

Ефективне оволодіння іноземною мовою неможливе без застосування продуктивних методів та прийомів викладання, тому викладач постійно знаходиться у пошуку результативних форм навчання. Серед методів та підходів виділяють: традиційні (GTM, DM, SLT, ALM, CCL), творчі (CLL, TPR, SW), комунікативні (CLT, TBLT, Coop. LL, CBLT, CBI, GBA) [4].

Для підвищення ефективності навчання все більш актуальною стає організація позааудиторної роботи. Під позааудиторною роботою ми розуміємо будь-яку діяльність курсантів, яка проходить в рамках закладу, але не пов'язана з навчальними планами, і спрямована на формування і розвиток професійно значущих якостей, сприяє їх особистісному розвитку, розширенню та поглибленню професійних знань. Метою позааудиторної роботи має бути формування у курсантів системи професійно значущих якостей, до яких відносяться основні функціональні компоненти професійної діяльності. Для досягнення мети сформульовані наступні задачі: активізація пізнавальної самостійності; активізація науково-дослідницької діяльності; виховний вплив педагогів та колективу. Зміст та форми позааудиторної роботи визначаються не вимогами навчально-виховного процесу, а науково-методичними завданнями викладачів, побажаннями курсантів.

Щоб оптимізувати процес засвоєння курсантами навчального матеріалу, підвищити стимул до вивчення іноземних мов та покращити рівень знання іноземної мови в позааудиторній роботі використовуються різні форми. До них можна віднести олімпіади, дискусії, дебати, різні форми клубів [3]; конференції (як один із засобів мотивації при вивченні іноземної мови. Доповіді курсантів мають професійно-направлений або культурологічний характер); наукові товариства (як поєднання наукової та навчальної роботи. Мета товариств – допомогти курсантам оволодіти навичками перекладу, правильно читати, розуміти і перекладати оригінальні тексти зі спеціальності); випуск стінгазет (Така робота є корисною не тільки з точки зору покращення знання іноземної мови. Щоб зробити газету

насправді цікавою курсантам необхідно переглянути багато матеріалу з обраної теми, попрацювати над художнім оформленням випуску, ретельно перевірити текстовий матеріал, тобто вирішувати різнопланові завдання, де буде знайдено місце для всіх бажаючих, незважаючи на рівень знання іноземної мови).

Використовуючи такі форми роботи, викладач має змогу робити акцент на комунікативному аспекті навчання іноземної мови, коли курсанти навчаються в умовах креативної розмовної практики.

Список використаних джерел

1. Безлюдний Р.О. Специфіка викладання іноземних мов у немовних вузах / Р.О.Безлюдний [Електронний ресурс] – Режим доступу http://www.nniif.org.ua/eprints.zu.edu.ua/19491/1/_docx.pdf
2. Берн Э. Трансактний анализ в группе / Э.Берн . – М.: Лабиринт, 1994. – 136 с.
3. Бойко Я. Практичні поради методичного, організаційного характеру стосовно викладання іноземних мов на немовних спеціальностях / Я.Бойко [Електронний ресурс] – Режим доступу http://www.nniif.org.ua/eprints.zu.edu.ua/19491/1/_docx.pdf
4. Fauziati E. Introduction to Methods and Approaches in Second or Foreign Language Teaching/ Endang Fauziati [Electronic resource]. – Mode of access : <https://publikasiilmiah.ums.ac.id/handle/11617/2863>

Дем'яненко Н. Б.

*кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри східноєвропейських мов
Навчально-наукового центру мовної
підготовки Національної академії Служби
безпеки України*

ВИВЧЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОЇ ЛЕКСИКИ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ АКАДЕМІЇ СБ УКРАЇНИ

Дослідження емоційно-експресивної інформації, що міститься в тексті, представляє великий інтерес, оскільки інтерпретує фрагменти дійсності, висловлюючи ставлення до них – ціннісне або емоційно важливе [1]. Польська мова надзвичайно багата на емоційно-експресивні слова, різноманітні за сферою вживання. Завдання

викладача полягає в тому, щоб показати, як емоційність та експресивність у мовленні виявляються завдяки лексичним засобам, а також навчити курсантів уживати ці лексичні одиниці у власному мовленні. Збагачення мовлення курсантів емоційно забарвленою лексикою дає можливість не лише розширити словниковий запас, а й дозволяє, по-перше, зрозуміти образність, красу пропонованих для аналізу текстів; по-друге, з'ясувати підтекст, головну думку тексту; по-третє, створювати власні висловлювання з дотриманням точності, логічності, образності викладу матеріалу.

При формуванні комунікативної компетентності обов'язково повинно бути передбачене: 1) оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країни, мова якої вивчається; 2) залучення до діалогу культур (іншомовної та рідної); 3) усвідомлення суті мовних явищ; 4) розуміння особливостей свого мислення; 5) уміння вчитися (працювати з книгою, підручником, довідковою літературою, словниками тощо). Досягнення мети навчання іноземної мови можливе за умов взаємопов'язаного вивчення мови і культури народу – носія цієї мови, а також за умови активної комунікативно-пізнавальної діяльності [2].

Експресивність як властивість мовного знаку, що виявляється в підсиленні емотивного, оцінного, образного, логічного змісту, може досягатися різними засобами мовної системи. Цей факт зумовив вивчення поняття експресивності в межах стилістики, семасіології, прагмалінгвістики, когнітивістики тощо.

Дослідженням експресивності мови присвячені праці В. А. Чабаненка, В. М. Русанівського, І. В. Арнольд, Т. Г. Винокур, Ш. Баллі, А. Вежбицької, Н. О. Лук'янової, В. М. Телії, В. О. Маслової та ін. Було виявлено, що експресивність найчастіше може досягатися шляхом введення до тексту певних одиниць: 1) слів, лексичне значення яких репрезентоване лише емотивним компонентом (до них належать вигук та похідні від вигуків дієслова); 2) лексем, у яких відбувається заміна денотативного компонента зі збереженням конотативного значеннєвого плану; 3) метафоричних утворень, завдяки переносному значенню яких відбувається вираження емотивно-оцінної характеристики; 4) фразеологічних одиниць.

За допомогою вигуків досягається ефект емоційності та суб'єктивної оцінки. Наприклад, вигук *cholera Jasna!* і *szlag by to!* вжито з метою підсилення такої емоції, як обурення оповідача, а вигук *ojej!* виражає занепокоєння певною ситуацією. Вигук *udało się!* *super!* виражають позитивну оцінку ситуації.

Конотація – активний учасник експресивно-емоційно-оцінної номінації. У польській мові можемо виокремити наступні конотативні одиниці: дієслова руху (*kręcić się, powalać*), дієслова спілкування (*bazarować*), дієслова поведінки (*kłócić się*), процесуальні дієслова (*zreć, harować, złapać*) та інші. До конотативних одиниць можемо віднести й лексеми із зменшувально-пестливими суфіксами: *książeczka* (книжечка), *samochodzik* (машинка), *bielusieńki* (білесенький) тощо, які теж виступають засобом експресивності.

Метафоризована лексика є найбільш виразним засобом емотивно-оцінної характеристики. Так, людину спортивної статури окреслює словосполучення *kuwa mięśni*; нестабільна економічна ситуація іменується *dziura powietrzna*; у публіцистиці можемо зустріти метафори *ocean bredni, kapitał ludzki, gurek prasy* тощо.

Фразеологізми здавна вважаються однією зі специфічних рис кожної мови. Їм властиве певне емоційно-експресивне забарвлення. Наприклад, *ogać jak wół* – тяжко працювати, *bystra głowa* – винахідлива особа. Тоді як прикметник *dumny* (гордий) лише вказує на ознаку людини, фразеологізм *dumny jak rąb* має ще й виразне експресивне забарвлення, викликає певні емоції.

Таким чином, ми виявили, що головними засобами експресивності у польській мові виступають 1) вигуки; 2) конотативні лексеми; 3) метафоричні сполуки і 4) фразеологічні одиниці.

Необхідність збагачення мовлення емоційно забарвленою лексикою, на нашу думку, полягає в тому, щоб розвивати в курсантів необхідність добирати найбільш доречний для кожного конкретного випадку лексичний засіб. Збагачення мовлення курсантів емоційно забарвленою лексикою є основою формування мовної та мовленнєвої компетентності майбутніх працівників правоохоронних органів та сектору безпеки, адже головне завдання користувача мови полягає не лише у правильності вживання комплексу граматичних понять, а й у тому, щоб бачити, відчувати й розуміти багатство іноземної мови і вміло його застосовувати.

Список використаних джерел

1. Єрмоленко С. Я. Синтаксис і стилістична семантика / С. Я. Єрмоленко. – К.: Наукова думка, 1982. – 209 с.
2. Карасик В. И. Речевое поведение и типы языковых личностей / В. И. Карасик // Массовая культура на рубеже XX-XXI веков: человек и его дискурс. – М., 2003.

Дяченко В.,
кандидат юридичних наук, доцент
Національна академія прокуратури України

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА У ГАЛУЗІ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Для України питання дотримання міжнародного гуманітарного права є актуальним з урахуванням подій, які відбуваються на сході України. Тому важливим вбачається поширення знань про міжнародне гуманітарне право серед курсантів навчальних закладів МВС України, які насамперед мають знати, розуміти і застосовувати міжнародне гуманітарне право з метою забезпечення власної безпеки і захисту в умовах збройного конфлікту.

Набуття Україною незалежності, розбудова суверенної держави, утворення нової законодавчої бази на початку 90-х років ХХ ст. характеризувало Україну реальним суб'єктом міжнародного права, який зацікавлений у цивілізованих відносинах всіх країн на міжнародній арені. В українській школі міжнародного права в останні роки визначився інтерес до концептуальних засад гуманітарного права, взаємодії таких галузей міжнародного права, як право прав людини, міжнародне гуманітарне право, міжнародне право захисту оточуючого середовища. Україна ратифікувала Женевські конвенції 1949 р. ще у серпні 1954 р., а лише у 1990 була надана можливість вжиття перших заходів до їх виконання.

Отже, основним завданням сьогодні є виконання норм міжнародного гуманітарного права, яке називається ще „право війни”, „міжнародне воєнне право”, „право збройних конфліктів”, „закони і звичаї війни”.

Міжнародне гуманітарне право, згідно з новітніми науковими підходами, визначено нами як сукупність юридичних норм та інститутів, що регулюють відносини у міжнародному суспільстві для підтримання миру, злагоди, справедливого правопорядку [1]. Тим самим міжнародне право подається як публічне універсальне право (*jus gentium*), що застосовується до будь-якої особи, а не тільки до значних суб'єктів типу держави, її органів чи міжнародних інституцій у мирний і воєнний час.

Ми глибоко переконані, що в епоху гуманітарних криз, а нерідко й гуманітарних катастроф, у конфліктогенних регіонах планети

будь-яка просвітня діяльність з вивчення міжнародного гуманітарного права є позитивною. Однак чітке визначення цілей, принципів поширення знань гуманітарного характеру, вибір адекватних для нового тисячоліття методів і форм навчання є не менш важливим.

Поширення знань права війни і поширення гуманітарної інформації було формальним обов'язком держав-учасниць Женевських конвенцій 1949 р. і Додаткових протоколів до них 1977 р., згідно з якими вони були зобов'язані включати приписи міжнародного гуманітарного права «в навчальні програми воєнної та, по можливості, цивільної освіти, щоб з його принципами було ознайомлене все населення в цілому та, зокрема, воюючі збройні сили» [2].

Відповідно до Указу Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 „Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини”, розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р „Про затвердження Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року” необхідно ввести обов'язкове навчання предмету „Основи міжнародного гуманітарного права”, підготувати навчальні матеріали та розробити методичні рекомендації з питань МГП під час виконання операцій з підтримання миру та безпеки [3, 4].

Тому, ми вважаємо за необхідне наголосити на позитивних зрушеннях у системі вищої освіти в гуманітарній підготовці фахівців. Однак важливою, ще “не зайнятою” для міжнародного гуманітарного права сферою, залишається гуманітаризація навчання. Концепція такого навчання може бути реалізована у площині ознайомлення не тільки курсантів, а й професорсько-викладацького складу з принципами, нормами, особливостями захисту прав, свобод і здоров'я людини в міжнародному гуманітарному праві. Крім того, на сьогодні ще відчувається брак сучасних підручників з міжнародного гуманітарного права.

Висновки: Проблема ефективності виконання норм міжнародного гуманітарного права набуває дедалі більшої актуальності. Після теоретичного обґрунтування МГП стало очевидним, що процес його прогресивного розвитку, пов'язаний з накопиченням правових норм, не є самоціллю, а засоби імплементації не забезпечують автоматичного їх виконання. На ефективне виконання норм міжнародного гуманітарного права впливають стан суспільної моралі, поняття про справедливість і гуманізм, повага до чужого життя. МГП не передбачає примушування до його дотримання, тому виконання його вимог становить особливу проблему, а ефективність регулятивної

функції залежить від забезпечення цього процесу на державному, відомчому, особистісному рівнях.

Таким чином, знання міжнародного гуманітарного права, його основних категорій і понять є показником спеціальної підготовки курсантів навчальних закладів МВС України і сприятиме їх якісній професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Тускоз Жан. Міжнародне право. Підручник: Пер. з франц. – К.: АртЕк, – 1998. – С. 5.
2. Див.: спільні для всіх чотирьох Женевських конвенцій статті 47,48, 127, 144 (відповідно I - IV Ж.К.), а також ст. 83 та 19 Додаткових протоколів (I Д.П., II Д.П.).
3. Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини».
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р «Про затвердження Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року».

Zhytska S.,
Senior Lecturer,
National Technical University of Ukraine
“Ihor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

ACTION-ORIENTED APPROACH IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES FOR THE SECURITY AND DEFENCE SECTOR OF UKRAINE

Life in the modern society requires several competences and skills among which communication, critical thinking, creativity and ability to work in team play an essential part. Their role will increase in any professional field. These competences and skills are vital in professional activities of any specialist including military specialists, as they help them achieve success in their career. The role of teachers is to teach cadets to acquire knowledge, analyze the information they receive, develop creative thinking to make decisions, which can save future military specialists and help them in the conditions of hybrid war.

Learning foreign languages can provide cadets with all necessary skills. Modern courses, methods, techniques, and approaches allow cadets develop their communication skills and through them their communicative competence. Nowadays, among the most popular approaches in teaching foreign languages, we can distinguish task-based, project, learner-centered and action-oriented approaches.

Today's tendency in language learning requires the active participation of learners in the process of language acquisition. Cadets need to be involved actively in the learning process, understand their learning objectives and ways to achieve them, suggest their own independent way of learning, take responsibility for the results. Although communicative approach played an important role in the transition from grammar-translation method to real-life communication, development of linguistic and sociocultural competences, it does not correspond all modern demands now.

Active learning involves learner's participation in the learning process, cooperation with other learners, intrinsic motivation, sufficient level of tasks they need to perform, a clear understanding of goals, ability to acquire knowledge individually, and development of personal strategies. Common European Framework of References (CEFR) defines action-oriented approach as completion tasks by social agents or learners in a "given set of circumstances, on a specific environment and within a particular field of action" [3, p.26]. According to the NATO standards, the main objective of language learning by military personnel is appropriate usage of target language to accomplish specific language tasks in a specific situation seeing language as a vehicle for communication involving corresponding competences and strategies.

The CEFR's action-oriented approach represents a "shift away syllabuses based on a linear progression through language structures, the pre-determined set of notions and functions, towards real-life tasks and constructed around purposefully selected notions and functions". [4, p.26] This approach is an interactive, strategic process of planning and performing tasks, reflecting, acting and sharing the information where teachers have a role of strategists and observers, who reflect on the cadets' performance and plan further activities. While cadets are involved in the learning process preparing descriptors, making choices, scenarios, and tasks, and acting. Teaching and learning process is driven by action, suggests planning from cadets' real-life communicative needs.

When we use action-oriented approach cadets are responsible for developing their own learning strategies, tasks, communicative skills interacting with each other in different situations, using appropriate authentic

grammar and vocabulary in order to achieve communicative objectives, to solve problems, express their ideas, produce oral or written texts applying their creative thinking. However, what is more important, it is independent planning, execution, and evaluation, which develop learners' autonomy. The action-oriented tasks are open-ended and include greeting, request, complaint, apology, invitation, compliment, refusal, which enable cadets to interact in real-life situations.

Thus, in conclusion, we can state that implementation of the action-oriented approach in teaching specialists for the security and defense sector allows:

- cadets to be considered as social agents involved in the learning process;
- recognition of the social nature of language learning and language use;
- extensive use of the target language in the classroom;
- cadets to use all their linguistic resources according to the situation, see similarities and differences between languages and cultures;
- usage of purposeful, collaborative tasks as the main goal with a definite outcome (e.g. plan and design something, make a poster, create a blog, choose a candidate, solve a problem);
- observation and self-assessment of the cadets' language while they are completing the task. [4, p. 27]

References

1. Наказ Міністра оборони України № 267 від 01.06.2009 «Про затвердження Концепції мовної підготовки особового складу Збройних Сил України».
2. Bureau for International Language Coordination. Standardization Agreement 6001 (Description of language proficiency standards). Interpretation of STANAG 6001. Language Proficiency Levels [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.dlielc/org/bilc>.
3. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Strasbourg. – 2001. // [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.coe.int/lang-cfr>.
4. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. – Strasbourg. – 2018. [Electronic resource] – Mode of access: [http // www.coe.int/lang-cfr](http://www.coe.int/lang-cfr). – P. 26-27.
5. Piccardo, E. From Communicative to Action-oriented: New Perspectives for a New Millennium. In: TESL Ontario Contact. – 36 (2). – 2010. – P. 20-35.

Жукевич І. П.,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гуманітарних та загально-правових дисциплін Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка

САМООСВІТА І САМОВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

У процесі навчання та виховання неможливо досягти бажаного результату, якщо не вдасться викликати у майбутнього фахівця прагнення до формування та зміни власної особистості, зокрема, потребу в самоосвіті та самовихованні, що підтверджується практикою навчально-виховного процесу. Слід підкреслити, що людина, яка активно, цілеспрямовано та творчо займається самоосвітою та самовихованням, здатна значно розширити свої можливості в розвитку необхідних особистісних якостей, виробити здатність до саморегуляції своєї діяльності, що і визначає роль самоосвіти та самовиховання в підготовці майбутніх працівників органів внутрішніх справ.

Проблемами самоосвіти та самовиховання займалися багато психологів й педагогів. Зокрема, великий внесок у теоретичну розробку цих процесів зробили Б.Ананьєв, Л.Виготський, О.Леонтєв, Л.Рувинський, К. Ушинський. На думку багатьох вчених, процеси самоосвіти та самовиховання взаємопов'язані і знаходяться в тісному контакті зі зовнішнім світом, що дає значний поштовх для розвитку особистості. Тільки те виховання вважається ефективним, яке викликає в особистості потребу у самовихованні. І чим старшою стає особистість, тим більшу роль у її формуванні відіграє і самоосвіта, і самовиховання.

Умови сьогоденної освітньої реальності вимагають нового погляду на майбутнього фахівця-правоохоронця, на його можливості та здібності. Основу змісту самоосвіти курсантів складає самостійна навчально-пізнавальна діяльність, отримання систематичних знань в будь-якій галузі науки, техніки, культури, права, політичного життя тощо, що передбачають безпосередню зацікавленість курсантів у самостійному вивченні матеріалу. Разом з тим, самоосвіта – це спосіб самовиховання, оскільки вона сприяє виробленню цілеспрямованості, наполегливості в досягненні цілі, внутрішньої організованості, працелюбності та інших позитивних якостей. У широкому значенні під

самоосвітою розуміють всі види отримання знань, пов'язані з самостійною роботою курсантів над матеріалом, що вивчається [1].

Зміст, організація і методика самоосвітньої діяльності курсантів-правоохоронців у процесі навчання зумовлені багатьма факторами: характером й умовами службової діяльності, життєвими пріоритетами, умінням працювати з різноманітними джерелами самоосвіти, здійснювати самоконтроль свого навчання. Найбільша ефективність самоосвіти досягається в тому випадку, коли курсант глибоко й самокритично оцінює вхідний рівень своїх знань та вмінь, чітко визначає програму їх вдосконалення, здатен самооцінювати свою діяльність, а також враховує її оцінку з боку керівництва та товаришів по службі.

Курсант повинен сам проявляти активність у самовдосконаленні своєї особистості, прагнути покращити свої риси характеру, стати відповідальним і принциповим фахівцем, оволодіти необхідними професійними компетентностями.

Будучи тісно взаємопов'язаними, тим не менш, процеси самоосвіти і самовиховання – якісно відмінні етапи у розвитку особистості студента, вони об'єднують зовнішній і внутрішній світ в єдине ціле. Ціпроцесилишетодіможна назватисамоосвітою і самовихованням, коли вони є свідомими діями особистості, спрямованими на самовдосконалення, тобто такі дії, в яких людина є активним суб'єктом самоосвіти, морального, трудового, фізичного, естетичного саморозвитку. У найзагальнішому визначенні, самовиховання, на думку І. Беха та Ю. Орлова, – цевпевний тип ставлення, дій щодо самого себе і власного майбутнього з точки зору відповідності певним моральним нормам [3, с. 38].

Під самовихованням курсанта розуміють його цілеспрямовану, активну діяльність, яка сприяє формуванню й розвитку позитивних якостей і усуненню негативних. Самовиховання – складний інтелектуальний та вольовий процес. Самовиховання курсантів має свої особливості. У процес самовиховання здійснюється гармонійне поєднання їх особистих інтересів з інтересами суспільства, формування якостей, необхідних для виконання громадського обов'язку. Характерною особливістю самовиховання курсантів є те, що воно відбувається в колективі, під час його розвитку і вдосконалення. Умови життя і діяльності курсантів, цікава, але з певними труднощами праця створюють сприятливі можливості самовиховання, вдосконалення кожним курсантом-правоохоронцем таких політичних і моральних якостей, як відданість народу і державі, висока свідомість,

дисциплінованість, хоробрість, мужність, здатність долати будь-які перешкоди тощо.

Зміст самовиховання включає в себе різні сторони розвитку особистості курсанта: ідейно-політичну, військово-професійну, духовну, правову, естетичну та фізичну [2, с. 12]. Отже, самовиховання курсантів-правоохоронців сприяє досягненню ними високих показників у навчанні, укріпленню дисципліни, формуванню професійних якостей, відповідно, розвитку самоосвітніх вмінь і навичок.

Таким чином, самоосвіта й самовиховання курсантів-правоохоронців – це складні, різнобічні процеси, що вимагають постійного напруження інтелектуальних, моральних і фізичних сил кожного курсанта. Їх значущість зростає у зв'язку з перетворенням нашої країни у правову, демократичну державу, у якій важлива роль у збереженні законності, правопорядку, демократичних цінностей відводиться саме фахівцям-правоохоронцям.

Список використаних джерел

1. Вдовюк В., Новиков В., Шабанов Г. Основы педагогики высшей военной школы: Учеб. пособие. – М.: ВА РВСН, 1999.
2. Голиков Ю.Г. Формування вмінь і навичок самовиховання студентів та курсантів вищих навчальних закладів: Навчально-методичний посібник – Одеса: СВД М.П. Черкасов, 2005. – 46 с.
3. Оржеховська В.М., Хілько Т.В., Кириленко С.В. Посібник з самовиховання. – К.: Либідь, 1996. – 224 с.

Єфімова О. М.,

кандидат педагогічних наук, старший викладач, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ КУРСАНТІВ ВНЗ ЯК ДОМІНАНТНА ВЕЛИЧИНА З ПРОЕКЦІЄЮ НА РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ

В основі організації виробництва і суспільних відносин, сфери управління та сфери обслуговування лежить вміння спілкуватися [5, с. 86]. Навчання комунікації – безпосередня мета вивчення іноземної мови в умовах вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ).

Комунікативне навчання передбачає забезпечення процесу навчання як моделі процесу спілкування. У такому ключі курсанти вчать техніці комунікації, опановують мовленнєвим етикетом, стратегією і тактикою діалогічного та групового спілкування, вирішують різноманітні комунікативні завдання, набувають вправності у налагодженні контактів із іншими людьми, виявленні ініціативи, доброзичливості, тактовності. Власне, йдеться про професійно значущі якості сучасного військового фахівця.

Поступальний розвиток Збройних Сил України залежить від наявності військових кадрів з високою кваліфікацією, які спроможні ефективно спілкуватися, долати психологічні бар'єри в комунікації, знаходити вихід з будь-якої конфліктної ситуації. Професійно-ділова орієнтація передбачає залучення майбутнього фахівця до світових знань і досягнень у військовій галузі. Це створює підґрунтя для розширення можливостей удосконалення рівня професійної компетентності та формування готовності до введення в іншомовне професійне спілкування [3, с. 105]. Мовленнєві вміння набувають свого смислового навантаження в активній комунікативній діяльності у межах іншомовного колективу, в конкретно заданій ситуації, у певних сферах, формах і ролях. Еталоном мовленнєвих умінь є сучасна літературна норма мови, що охоплює і розмовну мову, якою користуються освічені носії мов комунікативних професійних і непрофесійних спільнот у ситуаціях міжкультурних контактів. Комунікативні вміння досягаються оволодінням способами прийому, засвоєння, передачі інформації, а також нормами комунікативної взаємодії. Їх класифікують з огляду на вид мовленнєвої діяльності: а) читання, б) аудіювання, в) письмо і г) говоріння.

Комунікативне навчання іноземної мови справляє позитивний ефект на розвиток психічних функцій „Я-особа”. Особливою мірою воно позначається на розвитку узагальненого абстрактного мислення [2, с. 80]. Адже у свідомості людини, яка володіє лише рідною мовою, сутність думки та способи її оформлення нерозривно пов'язані між собою. У свою чергу, іноземна мова надає можливість збагнути, що існують інші, відмінні способи вираження думки, інші зв'язки між формою та значенням. У мовознавстві побутує твердження, що при вивченні іноземної мови розвиток мислення відбувається не стільки шляхом порівняння з рідною мовою, скільки за рахунок вирішення складних завдань [4, с. 180]. Вони містять елементи проблемності, пов'язані зі смисловим змістом процесу навчання. У цей спосіб активно розвивається пізнавальна та комунікативна функція мислення.

Вивчення іноземної мови також вносить вклад у розвиток таких важливих розумових операцій, як зіставлення, аналіз і синтез, розвиваються фонематичний та інтонаційний слух, імітативні й інтуїтивні здібності, здатність до розмежування головного та побічного, пам'ять. Уяву і творчі здібності курсантів розширюють „моделювання на заняттях ситуацій реальної дійсності, участь у мовленнєвих іграх” [1, с. 110], діях у прогнозованих обставинах. Вивчення іноземної мови накладає свій відбиток і на культуру спілкування та мовленнєву діяльність рідною мовою. Формування мовленнєвих умінь іноземною мовою сприяє розвитку слухових, зорових і моторних відчуттів курсантів. Вони вчаться адекватно планувати мовленнєву поведінку, співвідносячи цілі кожного вчинку з висловлюваним змістом і наявними у них мовними засобами. Робота над текстом вчить вдумливо ставитися до читання як діяльності загалом. Такі вправи, як складання плану, реферату, анотації до тексту, граматичні та лексичні вправи, позааудиторне читання розвивають навички щодо логічного викладу думок. Все це сприяє підвищенню не лише мовленнєвої, а й загальної культури курсантів.

Таким чином, позитивний вплив вивчення іноземної мови на вдосконалення володінням рідною мовою доцільно розглядати як у широкому (культура мовного спілкування), так і в більш вузькому сенсі (вдумливе користування засобами рідної мови).

Список використаних джерел

1. Вайнорене І. П. Ділова гра як метод формування іншомовної комунікативної компетенції студентів юридичних спеціальностей / І. П. Вайнорене // Вісник Академії адвокатури України. – 2010. – Ч. 2 (18). – С. 110 – 114.
2. Egan K. Individual development and the curriculum / Kieran Egan. – London: Hutchinson, 1986. – 174 p.
3. Gunnarsson B.-L. Language for Special Purposes / Britt-Louise Gunnarsson // Second language education; [ed. by G. Richard Tucker, David Corson]. – Dordrecht – London: Kluwer Academic, 1997. – P. 105 – 120.
4. Ohta A. S. Second language acquisition processes in the classroom: learning Japanese / Amy Snyder Ohta. – Mahwah, N.J. – London: Lawrence Erlbaum Associates, 2001. – 298 p.
5. Treadwell D. Publicrelationswriting: principlesinpractice / DonaldTreadwell, Jill B. Treadwell. – ThousandOaks, CA. – London: SAGE, 2005. – 517 p.

Зубенко В. О.,
*викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, глобалізація міжнародного ринку праці, зростаюча конкуренція загострюють суперечності між новими високими вимогами до знань, умінь і навичок майбутніх фахівців і їхнім недостатнім рівнем володіння іноземною мовою. Підготувати фахівця, який добре володіє іноземною мовою можливо через формування у студента необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування в усній і писемній формі, тобто розвитку комунікативних умінь і навичок. Комунікативні мовні компетенції забезпечують людині можливість діяти, застосовуючи специфічні лінгвістичні засоби. Тому викладачі іноземних мов шукають нові підходи для активізації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів.

Іноземна мова професійного спілкування включає в себе мову для ділового спілкування, наукове спілкування, оскільки професійні інтереси можуть бути пов'язані з науковими дослідженнями, спілкуванням із закордонними колегами, з участю у конгресах і конференціях. Щоб виконати такі завдання, потрібно поєднати традиційні і новітні інформаційні технології (використання Інтернету, комп'ютерних програм).

Сучасні інформаційні технології мають бути ефективним інструментом, який полегшить засвоєння знань, зробить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, цікавим, наочним, індивідуальним. Впровадження комп'ютерних технологій вчить студента працювати самостійно, стимулює його до самоосвіти протягом усього життя. У результаті науково-технічної революції виникла потреба в неперервній освіті: знання старіють так швидко, що доводиться постійно перенавчатися. Відповідно вміння вчитися стає однією з найголовніших навичок. І саме ця навичка набувається при вивченні іноземної мови за допомогою комп'ютерних технологій [2, с 77].

Запровадження мультимедійних технологій створює умови для інтерактивного спілкування, що на сьогоднішній день є найважливішою складовою навчального процесу. Використовуючи мультимедійні технології, викладач може подати інформацію в абсолютно новій та

ефективній формі, зробити її більш повною, цікавою та наближеною до тематики спілкування, що вивчається. Мультимедійні засоби дозволяють задіяти майже всі органи чуття студентів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіо запис, створюючи «віртуальну реальність» справжнього спілкування.

Для визначення місця мультимедійних засобів навчання у системі засобів навчання і у навчальному процесі, слід враховувати педагогічну доцільність їх застосування. Мультимедійні засоби навчання сприяють розвитку в студентів наочно-образного мислення; стимулюють увагу (мимовільну і довільну) на етапі подання навчального матеріалу; сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів; дозволяють пов'язати теоретичні питання, що вивчаються з практикою; збільшують можливості показу практичних застосувань явищ, які безпосередньо не можуть спостерігатись студентами на заняттях; створюють можливості для моделювання процесів і явищ; дозволяють у найбільш доступній формі систематизувати і класифікувати явища, що вивчаються, із застосуванням схем, таблиць, спеціальним чином форматowanego тексту тощо; сприяють формуванню мотивації до навчання, збільшенню інтересу, створенню установки на ефективне навчання; дозволяють досить швидко і просто оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу суб'єктами навчання і групою в цілому.

Мультимедійне забезпечення створює необхідні умови для активізації пізнавальної та мовної діяльності кожного студента, надаючи можливість засвоїти новий матеріал, одержати достатню країнознавчу, професійну інформацію, ознайомитись з великою кількістю оригінальних текстів, відеоматеріалів, одержати достатню інформацію для формування необхідних навичок і вмінь. В наш час постійно спостерігається оновлення та розвиток інформації, інтенсивне розширення міжнародних ділових, культурних зв'язків у галузі науки, техніки та економіки. Все це пред'являє суворі вимоги до висококваліфікованого фахівця, який повинен вміти поєднувати глибоку фахову підготовку з високим рівнем володіння іноземною мовою та комп'ютерною грамотністю. Ці вимоги взаємопов'язані, неподільні, сприяють взаємному збагаченню та удосконаленню.

На жаль, не завжди є можливість проводити заняття в аудиторіях, оснащених мультимедійними засобами навчання. Але ця робота постійно ведеться і кожного навчального року відкриваються нові мультимедійні лабораторії, де колеги мають змогу

використовувати новітні засоби викладання на практичних заняттях з іноземної мови. По-друге, використання сучасних освітніх технологій можливе не лише на практичних заняттях. Самостійна робота студента теж може бути задіяна з використанням новітніх технологій, таких як модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання. Це безкоштовна, відкрита система дистанційного навчання орієнтована, насамперед, на організацію взаємодії між викладачем та студентами. Застосування нових інформаційних технологій дає змогу створити відкрите навчальне середовище, але для цього потрібна інша система управління освітою, її наукове і ресурсне забезпечення.

Список використаних джерел

1. Бекреньова І.І. Використовуємо сучасні підходи у викладанні англійської мови / Бекреньова І.І.. – Х.: Основа, 2007. – 95с.
2. Коновалов О. Ю. Internet і його вплив на розвиток закладів середньої, професійної та вищої освіти Америки і Європи / О.Ю.Коновалов // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – К. : НМЦ ВО, 2002. – Вип. 33. – С. 77-88.
3. Носенко Є. Л. Використання ІТ в освіті / Є. Л. Носенко // Освіта. – 2001. – № 7. – С.16-18.
4. Ставицька І.В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті / І.В. Ставицька [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<<http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>>

Калениченко М. М.,

*асистент кафедри слов'янської філології
Інституту філології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка*

НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ: ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ МОВНОГО МІНІМУМУ

На сучасному етапі відбувається реформування навчального процесу в вузах України відповідно із загальноєвропейськими вимогами до якості освіти: інформатизація освітнього простору, інтеграційні процеси в сучасній вітчизняній освіті, налагодження українськими ВНЗ співпраці з європейським навчальними закладами в сфері навчальної та наукової діяльності, студентські міжнародні обміни, можливість

здобуття другої вищої освіти та навчання за магістерськими програмами за кордоном.

Іноземна мова сьогодні є не просто частиною культури певної нації, але і запорука успіху, майбутньої вдалої кар'єри студентів. Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою не можливе без фундаментальної мовної підготовки у вищій школі. У більшості ВНЗ країни студенти опановують принаймні дві іноземні мови.

Оскільки твердження про те, що найбільш раціональним підходом до викладання іноземної мови є визначення у якості предмета навчання певного функціонально-стилістичного різновиду конкретної мови стало майже аксіомою, маємо на меті проаналізувати одну з методичних умов успішної реалізації поставленого перед викладачами іноземної мови завдання, а саме, які можуть бути підходи до вирішення питання про зміст навчання, складовою частиною якого є навчальний мінімум мовних засобів.

Аналіз лінгвістичної літератури свідчить про те, що арсенал мовних засобів, які використовуються при професійному спілкуванні, є досить неоднорідним. Поруч з повнозначною загальнозживаною, тематичною і термінологічною лексикою важливу роль відіграють засоби передачі логіко-змістових відношень, без яких неможливо забезпечити послідовне і зв'язне викладення предметного змісту в процесі комунікації. Йдеться як про засоби передачі логіко-змістових відношень на рівні словосполучення чи речення (як правило, такі мовні одиниці фіксуються словниками), так і про засоби, що забезпечують зв'язність і логічність висловлювання на рівні фразової єдності і тексту загалом (як усного, так і письмового).

Важливо звернути увагу також на деякі аспекти, пов'язані з вивченням близькоспоріднених мов, оскільки специфічне відношення між близькоспорідненими мовами на відміну від мов, що не мають подібного ступеня близькості, завдання зовсім не таке просте, як здається на перший погляд. Загальні тенденції розвитку близькоспоріднених мов (зокрема чеської та української) на сучасному етапі проявляються, головним чином, у наявності паралельних граматичних категорій (відмінок, рід, особа, число), лексико-словотворчих процесів, що характеризують утворення нових слів та словосполучень у різних сферах суспільно-політичного життя, науки, техніки тощо. Загальні процеси та явища в обох мовах найбільш виразно проявляються в науково-технічному, соціально-діловому, публіцистичному та інших стилях. Разом з тим, провідний характер загальних процесів у розвитку чеської та української мов на сучасному

етапі зовсім не виключає специфічних рис та властивостей, що обумовлені особливостями внутрішньої структури кожної з мов, а також рядом зовнішніх факторів (пор.: ч.м. - наявність двоїни, минулого часу умовного способу, функціонування народно-розмовної мови, у.м - функціонування суржика). Вияв, відбір і активізація таких засобів мови є суттєвим елементом роботи методистів і викладачів-практиків.

Керуючись лінгвістичним принципом мовної економії, видається доцільним у процесі іншомовного спілкування використовувати мовленнєві кліше. Це можуть бути як одиниці мови, зафіксовані словниками, так і фрази чи звороти, які мають мінімальний ступінь стійкості та характеризуються варіативністю складових компонентів. Останні передусім повинні стати об'єктом відбору з навчальною метою. При цьому необхідно встановити обґрунтоване кількісне співвідношення між кліше загальноживаними, які вживаються незалежно від предметно-тематичного змісту мовленнєвої комунікації, та кліше, які є типовими для мови науки, ділового мовлення, контрозвідувальної чи оперативно-розшукової діяльності, приватного спілкування.

Оскільки у прогнозованих ситуаціях стосунки між учасниками комунікації, які використовують нерідну мову, часто мають офіційний характер, до навчального мінімуму варто залучати мовний матеріал, що забезпечить мовцям некатегоричне формулювання своїх думок. Спираючись на вірогідні ситуації професійного спілкування, можна передбачити, що таке твердження є актуальним при навчанні письмовому мовленню для академічних і наукових цілей, у курсі навчання ведення ділових переговорів іноземною мовою і цілої низки інших випадків, які вимагають чіткого дотримання своєрідного мовного етикету. У світлі вимог нового державного стандарту до організації навчального процесу (прийняття Болонської угоди та перехід до модульно-рейтингової системи) вищезазначене можна трактувати як лінгвометодичні умови реалізації окремих загальнокультурних і професійних компетенцій. Певною мірою поставлена мета досягається за рахунок використання засобів вираження суб'єктивної модальності (наприклад, при вираженні мовцем своєї точки зору), а також засобів, які надають мовленню дещо безособовий, відсторонений характер. Останнє забезпечується у професійному мовленні як граматичними засобами (наприклад, використання форм пасивного стану, який дозволяє зосередити увагу на діях чи операціях, а не на особі того, хто ці дії виконує), так і мовними одиницями, які можуть розглядатися як лексичні, й, відповідно, виступати об'єктом відбору певного лексичного мінімуму.

На завершення наголосимо, що вищепераховані розряди мовних засобів не є притаманними мовленню певної предметної чи тематичної групи. Вони однаково можуть використовуватися при обговоренні суто ділових проблем, пов'язаних з організацією і веденням бізнесу, питань економіки, права, технологічних процесів, комерційних та інших проблем. Відповідно, такі розряди мовних засобів повинні стати предметом цілеспрямованої активізації в різних аудиторних групах, які вивчають іноземну мову у вищих навчальних закладах, оскільки предмет «іноземна мова» є невід'ємним компонентом професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Беляев Б.В. Психологические основы усвоения лексики иностранного языка / Беляев Б.В. – М.: Просвещение, 1964. – 136с.
2. Коломінова О.О. Формування англomовної лексичної компетенції / Коломінова О.О. // Іноземні мови. – 2005. – №2. – С. 48-51.
3. Склярєнко О. В. Сучасні вимоги до вправ для формування лексичної компетенції / Склярєнко О. В. // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 3-7.

Ковальова Т.О.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

НАВЧАННІ КУРСАНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З УРАХУВАННЯМ ПРОБЛЕМИ ПРОЯВУ ЕМОЦІЙНОСТІ У МОВЛЕННІ

Працівники правоохоронних органів постійно спілкуються з цивільним населенням, яке під час розмови може висловлюватися досить емоційно. Для того щоб уникнути конфліктних ситуацій, необхідно, щоб майбутні правоохоронці не тільки могли вільно спілкуватися іноземною мовою, але й розуміли саме проблему вираження емоцій у мовленні, механізми їх виникнення й розвитку. Оскільки конфліктні ситуації зазвичай характеризуються проявом негативних емоцій, таких як гнів, презирство, огида, страх та ін., через те, що саме вони призводять до агресії та насильства [2], необхідно ознайомити курсантів з основними маркерами вираження цих емоцій у мовленні.

Засоби вербалізації емоцій належать різним рівням мови. Лексичний рівень вираження емоцій є одним з ключових. В принципі, в певних контекстах кожне слово може стати носієм емоційного "заряду". Ми розуміємо емоційно забарвлену лексику, як слова, що мають емотивність – тобто слугують для передачі емоційного стану мовця і мають певну впливову силу на слухача [1].

Емоційно забарвлену лексику можна розглядати в трьох ракурсах: 1) морфологічному, 2) лексико-семантичному і 3) стилістичному:

- лексика, що містить суфікси суб'єктивної оцінки (fatty, sleepy) і негативні префікси(il-, im-, in-, ir-, un-, dis-), а також лексика, утворена шляхом словоскладення;

- лексика, що називає емоції (hate, shame); емоційно-оцінна лексика(hated, mad, ashamed, shameful, fool, wretch); вигуки (Ah!);

- лайливі слова, божба (damn, devil, hell, ass, dammit God, Lord).

Крім емоційно забарвленої лексики для вираження емоцій використовуються особливі інтонації й наголос (фонетичний рівень); оклична структура речення є основним проявом емотивності на синтаксичному рівні:

“What an idiot you are!”

Існують також певні синтаксичні конструкції, які передають емотивність в мові:

- номінативні речення, що мають як оповідну, так і окличну структуру. Найбільш типовими моделями номінативних речень в англійській мові є: N., N. pl., Adj. N..N. of N; What (Adj.) N.; Some N.; Such (Adj.) N.; The (this, that, these, those) N.

- Еліптичні речення;

- Незакінчені речення;

- Переривчаста структура речення;

- Інверсія окремих членів речення: “A furious man is Dick!”

- наявність усіляких повторів (простого контактного, розширеного і т.і.): “You didn't try – you didn't – I was a fool – I won't believe he could – he ever could!”

- Крім того, емоції можуть виражатися і у непрямий спосіб:

- - риторичними питаннями:

- “Who's gonna stop me, baby? You?”

- - питальними конструкціями з What / who / when / which / howз маркерами емотивності і питаннями-перепитуваннями, що не вимагають відповіді:

- “All this time you’ve kept me at arm’s length –”
- “I’ve kept you –?”[1]

На виникнення емоцій великий вплив мають минулий досвід людини і оцінка нею ситуації, яку вона переживає, з позиції актуальних для неї інтересів і потреб. Для аналізу вербалізації негативних емоцій в англійському дискурсі не менш важливим є те, наскільки коректно людина здатна інтерпретувати емоції в іншомовній культурі.

Обов’язково потрібно звертати увагу курсантів на норми прояву емоцій в мовленні, а не тільки навчати їх іноземної мови.

Якщо курсанти будуть обізнаними з основними маркерами емотивності на фонетичному, морфологічному, лексичному та синтаксичному рівнях англійської мови, то вони будуть розсудливіше використовувати емоційно забарвлену лексику та інші маркери емотивності, щоб не спровокувати слухача на агресивні дії; вони будуть з обережністю вербально проявляти власні емоції, знаючи, що емотивне висловлення може викликати емоцію у відповідь; вони також зможуть з легкістю зрозуміти емоційний стан свого співрозмовника та попередити виникнення або поглиблення конфліктної ситуації, що, безумовно, спростить їм виконання їх професійних обов’язків.

Список використаних джерел

1. Быценко Т.А. Историческая динамика экспрессивов негативной эмоциональности в английском дискурсе XVI-XXвв. [Текст]: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. защ. 22.04.04 : утвержд. 30.06.04 / Быценко Татьяна Александровна. – Х., 2003. – 210 с.
2. Изард К.Е. Психология эмоций / Кэррол Э. Изард; [пер. с англ. А. Татлыбаева]. — СПб.; М.; Х.; Минск : Питер, 2002. — 460 с.

Kozubenko I.V.,

*Lecturer of the Department of Foreign Languages
National Academy of National Affairs*

THE ROLE OF INTERACTIVE TEACHING METHODS

Today, we should talk about the use of interactive methods of training, which encourage interest in the profession; promote the efficient acquisition of training materials; form patterns of conduct; provide high motivation, strength, knowledge, team spirit and freedom of expression; and

most importantly, contribute to the complex competences of future specialists.

Interactive teaching methods: description and role

Training

Training is a teaching method that aims at developing skills and knowledge in any field by performing sequential tasks, activities or games. This method allows the teacher to give the participants missing information and allows students to form skills of professional and appropriate behaviour in the performance of professional tasks. The advantage of training is that it ensures the active involvement of all students in the process of training.

Training can provide preparation for professional communication and collaboration, execution of organizational or supervisory functions, etc. Training is usually done in several stages.

Introduction

This stage sets the tone for future work, creating a relaxed, democratic atmosphere. It is held in any form or by any means. The teacher informs the students of his/her expectations and hopes regarding the upcoming activity.

Discover

This step is a necessary procedure for the first class of any training. It activates the group for engaging in interaction and developing communication skills. It should be done even if the students know each other already. Through games such as “interview”, “Know Me” and “exchange of business cards”, participants can see a new side of and feel concern for each other.

Expectations of the participants

Participants' expectations are clarified for example, “in a circle” with the help of the training issues that they meet at the time. Addressing the needs of the student not only directs their interest but is also an important benchmark for the activities of the teacher.

Determination of the order of the training

When all of the participants talk or write about their expectations, the teacher always tells them the training procedure, regardless of how long it lasts.

Adoption of the rules of the group (the “agreement”)

For the participants to feel responsible for their training from the very beginning it is recommended that they accept the rules of the training or make an “agreement”. The articles of the agreement are usually recorded: e.g., we do not come late, speak out of turn, listen to off-topic conversation, etc. Each article is discussed, approved by majority vote and displayed in an

accessible place. It will help create an appropriate working atmosphere, mutual respect and trust. It also needs to improve the learning of the material. Every student is responsible for the execution of the “agreement”.

Assessment of group information level is one of the tasks for the teacher

A questionnaire or checklist with the questions on the training theme are usually used for this purpose. Polling results show the level of students' readiness and help the teacher correct the content and balance of the topics, adapt the training and make the exercises easy to understand. A questionnaire repeated after the training is over is very effective. Comparing the results, the teacher will be able to assess how students increased their readiness, which is an important measure of training efficiency.

Actualization of the problem

To develop the motivation for modifying professional behaviour and activity, the participants should be encouraged to discuss the training theme to arouse interest and make this issue relevant to everyone. The teacher can do a role play in the end.

Education

Direct interaction between teacher and students is to implement the key goal of the training at this stage.

This stage of training involves two steps. The first one is information: it can start with answering the items from the questionnaires which caused the most embarrassment. In addition, the main course material is presented at this stage by using such methods as lectures, talks, role playing, discussions and small group work. The second stage is practice-oriented: it is designed to help the participants acquire practical experience. Role playing, dramatization, discussion, “brainstorming” and other interactive forms of work can be used for this purpose. The choice depends on the conditions.

Summing up

Typically, this procedure is designed to ensure that the participants share their impressions and feelings and express their wishes. Summing up can involve filling the “sheet of revelation,” letters, questionnaires or surveys. An important component of training is the documentation of the student's progress, e.g., via photography. While summing up, these photos can be viewed to remind how the work was proceeding.

Thus, training efficiently forms students' professional competence through establishing a confident and comfortable environment and the possibility of practically drilling the steps that are essential for future professional activities in general.

Case study method

The case study method is training by solving specific cases. The essence of this method is a collective analysis of a situation, finding a solution and a public defence of said solution. In the process of reviewing the cases, students gain the skills of teamwork, independent modelling of the solution, independent reasoning and defending their opinion. The method was first applied at Harvard Law School University in 1870.

This method involves ambiguity in the solution of the presented problem, which creates a challenge for discussing the reasoning of proposed solutions and choosing the most appropriate one. Therefore, the result is not only knowledge but also professional skills and a well-formed personality and set of values.

The case which is viewed by the students, is usually taken from a real professional area and is supported by visual materials, statistical data, charts and graphs, descriptions of how it is viewed by different people, reports, data from the media, Internet resources, etc. di.e., the information that allows us to understand what is described in the case. When future teachers are trained a case may be, for instance, a conflict between a teacher and parent based on a student's progress recorded in the class register; the decisions of teacher's councils and boards recorded in the minutes; the student's character as described by classmates, teachers and a school psychologist; and other documents, including school statutes.

The structure of the case has three parts: two for the student and one for the teacher. The subject section describes the situation and allows the students to characterize all of its circumstances; the information section reflects the details of the support upon which a final decision is made; and the methodical section, designed for teachers, determines the location of the case in the structure of the course, tasks for students and pedagogical support for solving the situation.

The solution of the situations offered to the students involves a variety of analytical methods: problem-based, cause and effect, praxeological, axiological, situational, prognostic and other types of predictive analysis.

The actions of students as part of the method are productive in the following succession: 1) familiarity with the situation, its content and features, 2) the allocation of the main problems, the factors and personalities that can really act, 3) offering solution concepts, 4) analyzing the consequences of the decision and 5) selecting the optimal variant, predicting consequences, an indication of the potential problems, mechanisms, prevention and solutions.

The activity of a teacher using this method includes two phases. The first includes creating the case, formulating the questions for analysis and

developing methodological software support materials for the students and their independent work. The second phase includes the classroom activities of the teacher in discussing the case, where he/she makes introductory and closing remarks, organizes discussion or presentation, supports a business atmosphere in the audience and acknowledges the contribution of students in the analysis of the situation.

Thus, studying and analyzing work experience based on real situations, students comprehensively enrich the knowledge and skills that undergird the professional world, demonstrating a productive effect on the formation of their professional competences.

Behavioural modelling

Behavioural modelling is a method of teaching interpersonal skills and professional conduct. The method is carried out in the following sequence: 1) the presentation of a model of professional behaviour which is to be learnt; 2) the most accurate reproduction of the proposed behavioural model; and 3) feedback, indicating the degree of success of mastering the relevant behaviours.

Behaviours that are offered to students using this method should sufficiently comply with actual professional situations, so that future specialists have the opportunity to maximize immersion in professional activities and rapidly adapt to specific conditions. For example, he/she may be practicing job interview skills, conflict or emergency response, discussion of career prospects, transfer or acceptance of a position, etc.

Behavioural modelling is effective under the following conditions: firstly, the proposed case is attractive to students and arouses their confidence and willingness to follow the proposed model; secondly, the case demonstrates the desired sequence or correct procedure in the standard situation; and thirdly, the students see that compliance with the desired sequence of activities is rewarded (time savings, insurance against errors, problem solving, etc.).

Thus, the presented method of behavioural modelling can enhance the quality of training by promoting appropriate behaviour in ways typical of future employment situations.

The method of peer feedback

The method of peer feedback is where one student provides another student ongoing feedback about his/ her actions, deeds and decisions. A look at their actions and reactions from the outside allows the future specialist to better understand his/her strengths and weaknesses and develop adequate self-esteem. The method of peer feedback is based on information (objective and honest feedback) when performing tasks associated with the development

of new skills and performing current professional duties. The participants (the one who acts and those who analyze and give feedback) are absolutely equal.

Feedback can be provided after discussions, performances, educational tasks, etc. Practical training, in which students directly solve professional problems, has extraordinary value and opportunities for the implementation of this method. For example, such feedback for future teachers can be given after the lecture or additional training and educational activities, etc.

The students, of course, need to be trained to give objective feedback to make informed judgements and become competent to provide information before using this method.

Thus, the method of peer feedback provides more efficient development of the competences of future professionals through continuous monitoring of activities and opportunities to provide timely assistance and correction of deficiencies.

Play projects

Play projects is a teaching method where learning is effected via problem solving. At the first stage the teacher fixes the learning (research) problem, i.e., makes the problem situation a psychological one. At the second stage the students split into two competing groups and craft solutions to the problem. The third stage is a final meeting where students take roles and publicly defend the developed solutions (peer reviewed prior to defence).

Play projects are most successful in practical classes as they involve no explanation of the new material or information exchange between the teacher and the students. Informational, research, creative and applied projects can be done within this format.

Thus, the play project method provides high activity for teaching courses and is more productive because design skills are developed and the specialists will be more flexible and efficient in solving complex professional tasks in the future.

Metaphor game

The metaphor game is a teaching method aimed at developing new activities and changing behavioural attitudes. The main goal of a metaphor game is to find a new way solving a problem within the given metaphor.

The group selects a metaphor and delves into the context to find a way of solving the problem and implementing their solution (define the action strategy). When the game is over, the problem is discussed to find the effective solution and apply it to the work situation.

This form of teaching helps activate the creative skills of the students and view a professional situation in a new way, breaking the stereotypes. The metaphor game develops students' creativity, lessens anxiety in problem solving, encourages students' independence, etc. Proverbs, tales, fables and legends which evoke the future professions' problems can serve as metaphors. For example, a game can be based on the idea of the 'Unsmiling Princess' fairy tale when she chooses a husband. Yet the competitors must not make her smile but demonstrate some professional skills (e.g., knowledge, command of some professional tools). The 'Wish' game can develop another metaphor. It can be based on the "Gold Fish" fairy tale where wishes are instead professionally focused, etc.

Therefore, the metaphor game method develops behavioural examples in situations typical of future professional activities; the set metaphoric context focuses the students on creatively solving professional problems, which is productive for the development of all components of professional competence.

Storytelling

Storytelling teaches future professionals the rules of work with the help of myths and stories from professional life. Speaking about the content of professional work, its specificity and emerging situations, the teacher prepares the student for understanding traditions, philosophy, culture and professional activities. Maximum objective information should be provided to avoid the future specialist's disappointment in his/her occupational choice. The method helps the students quickly learn the specifics of the job, governing documents, career prospects, etc.

This method helps students adapt more quickly to the profession and form value judgements of the professional activities as a whole and their role in society, which is fundamental for the professional competency of the future specialist.

Basket-method

The basket-method is a method of learning based on imitation of the most common situation of specialists, when the student has to perform unplanned activities efficiently. The contents of this method are as follows: student is presented the situation or the role he/she should play and the materials which he/she must use in the exercise; the student performs the proposed actions; the final interview is conducted, in which the student justifies his/her actions, describes the potential impact of an action and assesses personal satisfaction with the result. The teacher analyses the information received from the students, offers an alternative solution,

highlights missed opportunities, predicts the results of decisions and makes recommendations for the future.

This method, unlike the others, requires the development of scenarios and role-playing. For example, a student playing the role of a school teacher “is conducting a lesson.” Each “student” acts in accordance with their role unbeknownst to the “teacher”: he/she may suddenly ask a question about the “lesson”, shout from his/her seat, ask the neighbour for a ruler, etc. In addition, the “head teacher” (appointed from among the students) can enter the classroom during the lesson to chide the teacher, make an announcement to the class, etc. A “parent”, “teacher-colleague”, “school electrician”, etc. can also be incorporated into the scenario. Thus a student who is “conducting the lesson” should promptly and adequately respond to what is happening, but in the end take personal inventory of his/her actions. The teacher and all of the other students at the end of the game give their assessments of what they have seen in the “lesson”. Students studying other concentrations may face such scenarios as unplanned phone calls, urgent tasks, new information on their work, visitors, answering a supervisor's questions, etc. Thus, this method can not only create a practical mode of professional competence. It can also develop the stress resistance of the future professional while playing out possible interventions in the process of solving the present problem.

The method of action learning

The method of action learning has recently become one of the promising areas of modern education, as it provides the organization of self-learning environments. This teaching method allows students to effectively solve problems of practice-focused training.

This method is implemented in group work among students. During the joint work on the problem (which is practice focused), students develop their own way to a comprehensive solution, justify that solution and conduct a presentation of their proposals. A group of teachers discusses the results of the public defence and names the winner, which makes evaluation more objective.

If this method is used by students during the period of work experience, the problems to be solved may be taken from a particular practice, which enhances the teaching potential of the method and the results obtained in the course of its implementation.

Thus, learning by doing has a positive influence on the components of professional competence through practical skills which develop the organization of joint activities and taking responsibility for one's work.

To conclude the review, we note that active learning methods modify the role of the teacher from the translator of information to the organizer and coordinator of the educational process and make it possible to form complex competences in future professional specialties via student activities that manifest as closely as possible the content of professional work.

References

1. A.M. Derkach, Case-method in teaching, Spetsialist 4 (2010).
2. R. Korsiny, A. Auerbakh, Psychological Encyclopedia, Piter, Saint Petersburg, 2003.
3. A.P. Panfilov, Basics of Management. Complete Guide in CaseTechnologies, Piter, Saint Petersburg, 2004.
4. W. Swap, Creating Value with Knowledge: Insights from the IBM Institute for Business Value, Alpina Business Books, Moscow, 2006.
5. I.V. Vachkov, Basic Technologies of Group Training, Izd-vo «Os-89», Moscow, 1999.

Левіщенко М.С.,

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри іноземних мов Національної
академії внутрішніх справ*

НОВІТНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ В МОВНИХ КОЛЕДЖАХ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Невід'ємною складовою професійної підготовки спеціалістів різного профілю є вивчення іноземної мови, яка є важливою частиною сучасного ритму життя. Вивчення іноземної мови – крок надто важливий, тобто, потребує значних зусиль. Це також запорука майбутньої вдалої кар'єри студентів. Часто для досягнення високого рівня іноземної мови студенти їдуть вивчати мову закордон, а саме в британські мовні коледжі. При відборі сучасних методів навчання британські викладачі враховують наступні критерії, відповідно до яких використані методи повинні:

1) створювати атмосферу, в якій студент почуває себе вільно і комфортно, стимулювати його інтереси, розвивати бажання практичного вживання іноземної мови;

2) активізувати студента, роблячи його головною діючою персоною в навчальному процесі, активно взаємодіючою з другими учасниками цього процесу;

3) створювати ситуації, в яких викладач не є центральною фігурою, тобто, студент повинен усвідомити, що вивчення іноземної мови пов'язано з його особистістю і інтересами, а не з прийомами і засобами навчання використані викладачем;

4) навчити студента працювати над мовою самостійно на рівні його фізичних, інтелектуальних і емоційних можливостей – одночасно забезпечити диференціацію і індивідуалізацію навчального процесу;

5) передбачити різні роботи в аудиторії: індивідуальну, групову, колективну, в певній мірі, стимулюючи активність студентів, їх самостійність, творчість.

Серед передових методів у сучасному навчальному процесі вивчення англійської мови, велику увагу в британських мовних коледжах приділяють інтерактивним методам, основаних на особистісно орієнтованому підході до студента, спрямованих на розвиток не лише творчого потенціалу вивчаючого, але й на вміння мислити та швидко реагувати, покращуючи комунікаційні навички.

Завданням викладача є: створити сприятливі умови в групі для висловлювання власної думки кожного з учасників, ознайомити студентів з чітко сформованими правилами інтерактивної гри та направити студентів у правильну сторону розвитку подій. З групи студентів, які притримуються власних точок зору, необхідно зробити команду, частиною якої є викладач, поділити створену команду на групи, об'єднуючи студентів за інтересами або з власних міркувань викладача.

Інтерактивна взаємодія характеризується високим показником інтенсивності спілкування учасників, їх прямою комунікацією, зміною використаних прийомів та форм спілкування, що допомагає урізноманітнити сприйняття інформації, тим самим, покращуючи її засвоєння [1].

Головною проблемою залучення інтерактивних ігор визначають те, що студент часто немає власної думки, а якщо й має, то боїться висловлювати її відкрито, на весь клас. Постійне проведення інтерактивних занять сприяє значному покращенню комунікаційних навичок студентів, в результаті чого зникають внутрішні обмеження учня. В процесі спілкування студенти навчаються: спілкуватися з різними людьми, висловлювати альтернативні думки, приймати виважені рішення, приймати участь у дискусіях .

При опануванні іноземною мовою, у студентів виникає ряд проблем, однією з яких являється низька мотивація до вивчення мови. В таких випадках саме інтерактивні технології є цінними для застосування, тому що вони створюють такі умови, коли студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Інтерактивне навчання

заключає в собі деякі методи співпраці у навчальному процесі. Успішне виконання завдання поставленого для всієї групи, повністю залежить від успішного виконання цього завдання персонально кожним студентом, відповідальність кожного за виконання свого завдання.

На кожному етапі заняття використовуються різні методи, кола ідей, імітаційних ігор тощо. Особлива увага приділяється інтерактивному навчанню письма та читання. Інтерактивне навчання писемного мовлення у британських мовних коледжах розвиває вміння обговорення, аналізу і взаємоперевірки. Викладач подає текст, організовує завдання, які допомагають студентам зрозуміти його (чи дозволять викладачу побачити, наскільки його не зрозуміли), а після цього тільки стежать за роботою над текстом та часом, коригують їх. Текст вірно підібраний, завдання відповідають типу тексту, виду читання, рівню мовної підготовки студентів.

Таким чином, можна зробити висновок, що ефективність інноваційних підходів до викладання іноземних мов у британських мовних коледжах ґрунтується на бажанні і здатності викладачів скористатися позитивним досвідом щодо творчого підходу у навчанні, розуміння необхідності відмовитися від авторитарних і схоластичних методів. Інноваційні методи навчання іноземних мов, які ґрунтуються на творчому підході, допомагають повністю розкрити потенціал студентів і сприяють розвитку та самовдосконаленню навчально-комунікативного процесу.

Список використаних джерел

1. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К., 2004. –192 с.

Литвиненко Я.В.,
*викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА

У центрі уваги фахівців в галузі методики викладання іноземної мови, насамперед тих, хто досліджує шляхи підвищення ефективності іншомовного навчання в немовному вузі, виявляється текст – автентичний або адаптований у навчальних цілях. При цьому, текст

розглядається не просто як навчальний матеріал, а як навчальна одиниця, що відіграє важливу роль в мовленні.

Різноманітність підходів до тлумачення тексту зумовлена багатьма причинами, передусім складністю та багатоміковою традицією його визначення у різних сферах лінгвістики. “Текст – це витвір мовленнєвого процесу, що характеризується завершеністю, є об’єктивованим у вигляді письмового документа, літературно опрацьованим відповідно до типу документа; витвір, який складається із заголовка і низки особливих одиниць (надфразних едностей), об’єднаних різними типами лексичного граматичного, логічного, стилістичного зв’язку, і має певну цілеспрямованість і прагматичну настанову”. Однак це визначення охоплює лише художні тексти і тільки в письмовій формі [3, с. 39].

У лінгвістиці існують різні визначення тексту, проте єдиного загальноприйнятого визначення немає. Основні відмінності у тлумаченні поняття «текст», на нашу думку, простежуються у таких основних підходах: системному, комунікативному та інтегративному. Наявність цих підходів зумовлена різним розумінням закономірностей походження тексту та функціонування його конститутивних одиниць. Представники системного підходу (Р. Гарвег, В. Дресслер, Д. Фівегер, Е. Агрікола, О. Москальська) розглядають текст як когерентну послідовність речень.

Комунікативна модель тексту, тобто опис тексту з позиції комунікації враховує конкретні ситуації спілкування і поєднує виявлення зв’язку між мовленнєвою діяльністю та іншими невербальними видами діяльності. Текст у концепціях комунікативної лінгвістики трактується як мовленнєве утворення, що відрізняється високим ступенем складності, яке вивчається у функціональному, змістовому та категоріальному аспектах.

Функціональний аспект комунікативної детермінованості тексту знаходить вираження у тих функціях, які покладаються на текст в акті мовленнєвої комунікації.

Змістовий аспект комунікативної детермінованості тексту вказує на те, що тексту властивий специфічний зміст, завдяки якому твір може виступати у ролі функціонально вагомого компонента комунікації. Обидва етапи передбачають активну діяльність комунікантів – адресанта та адресата.

Категоріальний аспект детермінованості тексту виражається у наявності сукупності категорій, що властиві тексту як комунікативній системі мовленнєвих знаків та знакових послідовностей, об’єднаних

інтеграційною категорією комунікативності – семіотичної здатності тексту до втілення функцій, що покладаються на нього в акті спілкування на основі комунікативного змісту [2, с. 197-201].

Найважливішим елементом тексту, його основною одиницею є надфразна єдність. Вона об'єднує ряд речень. Цей термін має багато синонімів у науковій літературі: складне синтаксичне ціле (ССЦ), компонент тексту, висловлювання, прозова строфа, синтаксичний комплекс, монологічне висловлювання, комунікативний блок, комунікат, дискурс. Останній, щоправда, нині набув іншого, спеціального і широкого значення.

Хоча ці терміни часто застосовуються для визначення різнорідних явищ, проте їх об'єднує спільна функція – визначити більшу, ніж речення, одиницю, у котрій речення є складовою частиною. Загалом можна констатувати, що ССЦ – це смислова і структурна єдність кількох речень, що виражає повніший порівняно з окремим реченням розвиток думки.

У писемному тексті ССЦ іноді ототожнюють з абзацом – структурним елементом тексту. Однак ці поняття слід розрізняти. Адже абзац – не синтаксична категорія на відміну від ССЦ. Абзац може репрезентуватися сполученням кількох складних синтаксичних цілих і, навпаки, одне ССЦ може об'єднувати декілька абзацних фраз.

На думку О.Коменської, кожний текст характеризується мовними засобами міжфразного зв'язку. За своїми функціями ці засоби діляться на дві групи:

1) ті, що забезпечують семантичну єдність тексту;

2) ті, що виражають логічні відношення між частинами тексту [1, с.42-43].

До першої групи належать: лексичні повтори, синоніми, тематичні групи слів, співвідносність видо-часових форм дієслів, вставні слова, що вказують на послідовність, називні, питальні речення, порядок слів у реченні (актуальне членування), парцеляція та ін. До другої групи відносять засоби вираження логічних відношень між частинами тексту (сполучники, частки, вставні слова) [4, с.22].

Досліджуючи структуру тексту, Ф.Бацевич, Л.Мацько, Т.Ніколаєва та ін. визначили його категорії, під якими розуміють суттєві, обов'язкові, концептуальні характеристики.

Категорії тексту можна поділити на дві групи: семантичну і структурну. До першої варто віднести інформативність, комунікативність, цілісність, завершеність та ін., а до другої – інтеграцію, зв'язність, членованість, лінійність та ін. З усіх категорій

тексту визначальними є зв'язність і цілісність. Саме вони дозволяють розглядати текст як систему вищого рангу. Такий підхід включає дослідження тексту як складної системи, об'єднаної комунікативною цілісністю, смисловою завершеністю, граматичним і семантичним зв'язками.

Зв'язність, або когезія, як одна з найголовніших категорій тексту опосередковує розвиток теми й забезпечує його цілісність. Основним засобом зв'язності є розвиток теми, лінії контексту. Це її змістова функція. Але зв'язність виконує ще й структурно-граматичну функцію: у тексті використовуються семантично близькі слова і фрази, граматичні і стилістичні засоби, що формують текст.

Зв'язність забезпечує інформаційний простір тексту, оскільки відбувається обмін повідомленнями в межах на основі взаємодії мовних і позамовних чинників. Тому зв'язність тексту пов'язується із свідомістю людини, її здатністю висловлюватися зв'язно – звідси методичний термін “зв'язне мовлення”.

Не менш важливою для тексту є його інформативність. Кожен текст містить певну інформацію, призначену для сприймання, передачі чи обміну між комунікантами. Саме інформативність тексту в мовленнєвому спілкуванні стала одним з основних мотивів його прагматичності.

Цікавим у лінгвістиці є трактування такої категорії тексту, як завершеність. І.Гальперин розглядає її як змістова і структурне вираження авторського задуму. Але сучасні вчені тлумачать завершеність як форму, а не засіб тексту.

Таким чином, проаналізовані системний та комунікативний підходи текстової лінгвістики тексту, спрямовані на систему мови та зорієнтовані на комунікацію, потрібно розглядати не як альтернативні, а як взаємопов'язані, що тісно переплітаються між собою. За К. Брінкером «текст потрібно розглядати як мовну та одночасно комунікативну одиницю, тобто обмежений граматично та тематично когерентний ряд мовних знаків, які реалізують чітку комунікативну функцію». Адекватний лінгвістичний аналіз тексту вимагає звертати увагу на обидва напрямки дослідження, причому комунікативно-методичний аспект повинен створювати теоретично-методичну основу. Згідно із цим поняттям, «текст» можна вважати як мовною, так і водночас комунікативною одиницею. Термін «текст» означає обмежений ряд мовних знаків, які є зв'язані між собою та сигналізують одну комунікативну функцію. Ця дефініція має цілий ряд інших визначень та допускає деякі пояснення, які тут не розглядаються.

З мовної точки зору одиниця «текст» характеризується як ряд мовних знаків, а для його аналізу важливим є весь спектр засобів.

Список використаних джерел

1. Болотнова 2009: Болотнова, Н. Коммуникативная стилистика текста [Текст] : словарь-тезаурус / Н. Болотнова. – М. : Флинта : Наука, 2009. – 384 с.
2. Голосова Т. М. Комунікативні аспекти дослідження тексту, Мат-ли Всеукраїнської наук. конференції «Семантика, синтактика, прагматика мовленевої діяльності»; Львів «Літопис», 1999. Інститут мовознавства ім. О.Потебні НАН України, Львівський державний університет ім. І. Я. Франка).
3. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту. / Єщенко Т. А. // Текст у лінгвістиці та інших філологічних науках.– Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. – 264 с.
4. Пентелюк М. Текст як об'єкт лінгвістики та основа спілкування/М.Пентелюк//Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Лінгвістика. – 2008. – Вип. 7. – с.23-29.

Лопутько О.А.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС УКРАЇНИ

Процес подальшої адаптації України до світового освітнього простору спонукає до значного переосмислення концепції відомчої вищої освіти. Глобалізаційні та євроінтеграційні тенденції впливають на всі сфери життя, на закономірності розвитку освіти загалом та зокрема і на систему підготовки фахівців у системі МВС. Звідси виникла потреба у підготовці нової формації правоохоронців й в Україні. А тому сформувався закономірність професійного поглибленого вивчення майбутніми фахівцями іноземної мови, що детермінується визначальним чинником: вона є умовою засвоєння світового досвіду, практичного міжнародного спілкування, необхідною умовою конкурентоздатності у вітчизняному та світовому вимірах.

Навчання у відомчомувищому навчальному закладі має ряд особливостей, властивих власне життєдіяльності курсантів. Службова підготовка часто обмежує їх у часі на виконання самостійних та індивідуальних видів робіт та підготовку до занять. На нашу думку, саме тому основні зміни у іншомовній підготовці майбутніх правоохоронців мають відбутися у наступних напрямках:

1. Володіння викладачами сучасними знаннями щодо організації аудиторних та позааудиторних занять. Цей пункт має включати в себе кілька основних напрямів:

- знання фактичного матеріалу, удосконалення робочих програм, збільшення навчальних годин на викладання тих тем, які пов'язані з конструктивною взаємодією міліції та суспільства, правами людини та їх реалізацією в Україні та світі;

- знання особливостей навчально-виховного процесу у ВНЗ МВС України: врахування особливостей життєдіяльності курсантів, використання елементів службової та правової підготовки правоохоронця (знання законів, наказів МВС та ін.) у процесі формування особистості, орієнтованої на повноцінне та активне життя у демократичному суспільстві;

- знання сучасної методики організації самостійної та індивідуальної роботи (обмежений обсяг аудиторного часу спонукає до підвищення ефективності роботи протягом часу, запланованого на самостійну роботу): консультування викладача (від постійного до дозованого, під час виконання складних питань, поетапне збільшення складності самостійних робіт, ведення індивідуальних дослідницьких та наукових проектів курсантів, пов'язаних з професійною тематикою);

- використання основної і додаткової навчальної літератури та технічних засобів навчання. Використання технічних засобів навчання (комп'ютерів, мультимедійних проекторів та ін.) під час демонстрації нових тем, у процесі підготовки самостійних проектів курсантів, використання електронних систем тестування під час контролю за якістю засвоєння знань, умінь та навичок з іноземної мови курсантами. Використання у процесі занять автентичної неадаптованої (наприклад, міжнародних документів про права свободи та обов'язки громадян та статутів поліції англomовних країн), малоадаптованої літератури (документів, що регламентують діяльність поліції в Європі, матеріали, описового характеру, які стосуються правоохоронної діяльності (кримінальне, цивільне право));

- контроль та оцінювання знань курсантів за кредитно-модульною системою організації навчального процесу, активізація поточного контролю за допомогою курсантів (взаємоконтроль та контроль в межах робочої групи), залучення їх (на ротаційній основі) до контролю та корекції відповідей одногрупників; проведення письмового та усного підсумкового контролю в межах кожного модулю; надання можливості корекції оцінок (набраних балів) перед проведенням рубіжного контролю. Збільшення питомої ваги самостійної та індивідуальної роботи курсантів під час складання модулю до 50%.

2. Оптимізація методики викладання іноземної мови у ВНЗ МВС. Викладач повинен використати ресурс аудиторних занять та самостійної роботи так, щоб навчальний контингент засвоїв певну фактичну інформацію та міг використати її у усному та письмовому мовленні. До вибору методики викладання висуваються достатньо високі вимоги:

- уміння та навички викладачів щодо добору видів, форм та методів організації аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи, їх поєднання та комбінації з метою підвищення ефективності навчання;

- впровадження та оцінювання ефективності методів та прийомів активізації навчальної діяльності курсантів відповідно до мети й завдань занять з іноземної мови та рівня базової підготовки курсантів з дисципліни;

- уміння добору та комбінування видів та форм організації аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи курсантів відповідно до особливостей професійного спрямування навчального контингенту та обраних методів і прийомів.

3. Удосконалення механізмів взаємодії (інтерації) викладача і курсантів:

- побудова схем взаємодії викладача з навчальним контингентом на засадах партнерства й взаєморозуміння з метою розвитку комунікаційних умінь курсантів: від лідерських якостей до умінь конструктивної критики;

- відповідність обраних схем взаємодії та їх комбінацій меті та завданням, які висуваються до організації аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи на певному етапі навчання;

- активне використання тих методів та прийомів навчання, які спонукають курсантів до активної взаємодії з викладачем та до розвитку партнерського спілкування у малих та великих групах;

- характер диференціації та індивідуалізації навчальних завдань відповідно до особливостей модульного навчання;
- урахування особливостей підготовки й особистих характеристик курсантів, динаміки їх навчальних досягнень та індивідуального оцінювання кожного з них.

Отже, аналіз сучасних документів, які регламентують розвиток вищої освіти в світі, нормативних вимог, які окреслюють спрямування модернізації навчання у відомчих навчальних закладах України та концепцій викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах МВС, дали можливість сформулювати ряд висновків. Викладання іноземної мови у відомчих навчальних закладах потребує значного удосконалення. Оптимізація повинна відбуватися у наступних напрямках: володіння викладачами сучасними знаннями щодо організації аудиторних та позааудиторних занять, оптимізація методики викладання іноземної мови у ВНЗ МВС, удосконалення механізмів взаємодії (інтерації) викладача і курсантів.

Список використаних джерел

1. Huber J. Seven theses on teachers education and the purpose of education. // Educationalnewsletter. – №30. –2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу:<http://www.coe.int>. – Р.9-12. – Загол. з екрану. – Мова англ.
2. Кнодель Л.В. Концепція навчання іноземних мов / Л.В. Кнодель. – К.: КЮІ МВС України, 2005. – 79 с.
3. Olafsdottir O. Editorial // Educationalnewsletter. – №30. –2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу:<http://www.coe.int>. – Р.1-2. – Загол. з екрану. – Мова англ.
4. Ліцензія на провадження освітньої діяльності за напрямом (спеціальністю) 6.030402 – «Правоохоронна діяльність» від 13.07.2012 № 1715-ДАК.
5. Основні підсумки головування України у Комітеті міністрів Ради Європи (11 травня – 7 листопада 2011 року) [Електронний ресурс].– Режим доступу до журналу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/58076.htm>. – Загол. з екрану. – Мова укр.

Марченко І.В.,
*старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

РОБОТА З ТЕМАТИЧНОЮ ЛЕКСИКОЮ ПРИ НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ КУРСАНТІВ

Невід'ємною складовою фахової підготовки правоохоронців є іншомовна підготовка. Професійне мовлення – це функціонування мови в певній сфері суспільної практики, це мовне спілкування, яке характеризується використанням професійної лексики. Засвоєння фахових термінів і правил їх уживання є компонентами професійно-комунікативної системи. Іншими словами, професійне мовлення – це мовлення, пов'язане з професійними потребами, яке є основою ефективної професійної комунікації спеціалістів у певній галузі діяльності.

На жаль, рівень знань курсантів з іноземної мови не є високим, тому у викладачів виникає потреба в такій організації навчального процесу, яка б сприяла актуалізації набутих знань, максимально швидкому і якісному засвоєнню нової інформації і вдумливому використанню набутих знань на практиці, в тому числі в майбутній професійній діяльності.

Правильно відібрані тексти мають високий рівень інформативності, тим самим зумовлюють змістову цінність мовленнєвих висловлювань курсантів. Аутентичні тексти програмної тематики дають мовну та мовленнєву опору, зразок, основу для складання власних висловлювань або для переказу.

Для успішного навчання мовленню необхідно в навчальних цілях обмежити сфери спілкування курсантів, для того щоб вони опанували навички мовлення на відповідному мовному матеріалі. Це досягається змістом і об'ємом комунікації в межах тематики, а мовлення носить меж- тематичний характер.

Навчання професійному спілкуванню починається з відбору різних текстів з урахуванням спеціалізації та комунікативної орієнтованості. Також є важливим розробка ефективної системи вправ та відбір лексичних одиниць та граматичних структур для тренування мовленнєвих вмінь та навичок. [1]. На відбір лексичного мінімуму, що має відповідати цілям і змісту навчання англійської мови у ВНЗ, впливають тематичний план та відповідна кількість годин. Знання іноземної мови асоціюється із знанням слів, в той час як володіння

мовою – з лексичними навичками, які саме і забезпечують функціонування лексики у професійному спілкуванні. Отже лексичні навички слід розглядати як найважливіший і невід'ємний компонент змісту навчання іноземної мови, а їх формування та ситуативне вживання засвоєних лексичних одиниць при висловлюванні своїх думок в говорінні та на письмі, а також розуміння лексичних одиниць при читанні та аудіюванні в певному контексті саме і є метою навчання лексичного матеріалу. Лексична правильність мовлення курсантів визначається сталістю репродуктивних та рецептивних навичок, а також навичок обґрунтованої здогадки і навичок користування різними видами словників.

Засвоєння іншомовної фахової лексики передбачає як безперервне накопичення і розширення словникового запасу, так і оперування ним у різних видах діяльності – аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. І це є тривала і трудомістка робота, яка супроводжується активною розумовою діяльністю.

Спосіб організації вправ є важливим для ефективного виконання завдань, які, залежно від тематики, виконуються у парах або індивідуально з подальшою демонстрацією результатів перед академічною групою. Важливо використовувати вправи з рольовою грою. Всі вони повинні бути вмотивованими, комунікативними, з рольовими компонентами, рецептивно-продуктивними, зазвичай усними. Всі завдання повинні ґрунтуватися на професійно важливому мовному матеріалі і бути спрямованими на розвиток професійних здібностей. Важливим є використання фахових автентичних аудіо-діалогів, які є зразком професійного мовлення.

У практиці викладання англійської мови зазвичай переважає фронтальна форма організації навчального процесу в системі «викладач – курсанти». Під час практичного заняття курсанти читають, перекладають текст, дають відповіді на запитання викладача, обговорюють прочитане, але найчастіше це відбувається за схемою «питання викладача – відповідь курсанта». Мають місце й діалоги, дискусії, рольові ігри, але успіх їх проведення прямо залежить від рівня володіння курсантами англійською мовою, їх готовності до взаємодії та від методичної та теоретичної підготовки викладача. Але, якщо академічна група має високий рівень володіння ІМ, можна більше часу приділяти підготовленому мовленню, роботі в парах та малих групах.

На основі вищесказаного можна стверджувати, що навчання англійської мови за професійним спрямуванням полягає у формуванні позитивної мотивації, тобто прагнення курсантів до практичного

оволодіння іноземною мовою як засобом отримання спеціальної інформації з фахового предмета, так і засобом спілкування у професійно-ділових ситуаціях. Ці функції реалізуються через тематику та зміст самого навчального матеріалу, зокрема фахових текстів з використанням спеціальної термінології.

Список використаних джерел

1. Теорія і практика формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності в говорінні у студентів нелінгвістичних спеціальностей/ Бігич О. Б., Бондар Л. В., Волошинова М. М., Максименко Л. О., Огуй О. М., Окопна Я. В., Сімкова І. О. [Електронний ресурс]. — Режим доступу :<http://rep.knlu.kyiv.ua/xmlui/handle/787878787/184>

Mohylevska V.A.,

*Lecturer, the Department of Foreign Languages
National Academy of Internal Affairs*

PEDAGOGICAL APPLICATIONS OF CORPORA

Although corpus linguistics has become quite influential in English language teaching in recent years, the actual use of corpora (large, searchable collections of real language, electronic texts) by practicing teachers still seems to be fairly limited. In their introduction to data-driven learning (DDL) in the classroom, Gilquin and Granger declare, for example, “one reason for not doing DDL might simply be that the teacher does not know enough about corpora and the possibility of using corpora in the classroom” [6, p.366].

According to Reppen, a corpus is “a large, principled collection of naturally occurring texts (written or spoken) stored electronically” [11, p.2]. Good reasons to use such corpora (plural) are that they help identify both “linguistic and situational co-occurrence patterns” and offer “a ready resource of natural, authentic, texts for language learning,” in addition to removing some of the guessing of native speakers of languages, whose intuitions are “often ill-informed” [11, p.4]. Thus corpora and DDL are of great value to both native- and non-native-English speaking teachers who question their own intuitions of English language use. A corpus linguistics approach to teaching and learning is largely frequency-based (using a cost-benefit view – see Barker, 2007) with an emphasis on authentic, real-life examples that are to be examined in context. While the machines of years ago may have caused

frustration for most people, corpus linguistics has flourished in the last 20 years with technological advances now providing more userfriendly access to corpora, especially on the Internet. Corpus linguistics and DDL require a corpus, a computer, and concordancing software to analyze the corpus (usually built-in to online corpora sites), plus specific questions to research and answer, and a process for studying the results.

While corpus linguistics is used in many linguistic areas [9], language learning and teaching is a primary one, especially for ESL/EFL. The applications of corpora in teaching are myriad, including vocabulary learning and teaching, phraseology, register, English for academic and specific purposes, and materials design. Key classroom approaches for DDL with corpora include using word lists, concordance lines for examples of real language use, texts tagged with parts of speech, and examples of register use in language [11].

An important concept to note is that DDL requires that teachers and students take on new roles in class. As Gilquin and Granger clearly state, for teachers it is important to have adequate knowledge about corpora and some of the potential options for using them in the classroom, but DDL also implies something of “a less central role...than in traditional teaching,” because the teacher facilitates learning and helps learners arrive at answers to their questions [6, p. 366]. As a result, teachers cede the role of expertise to the corpus, “take risks, and agree to ‘let go’ and let the student take pride of place in the classroom” [6, p. 367]. Similarly for students, DDL requires some training, as well as guidance in developing questions, determining what resources are available, and the means for understanding and evaluating information that corpora provide.

Perhaps the first way that teachers can use corpora for ESL/EFL teaching is in creating and using word frequency lists. In addition to using already established English word lists and the new Academic Vocabulary List [5], for example, with the online Corpus of Contemporary American English (or COCA), teachers can prepare specific lists of English words and then use them either in the preparation of lessons and materials for particular classes or for students to study. Beyond individual words, however, teachers can also use corpora to help students find collocations and teach lexical chunks [8]. Like Kathpalia and Ling, collocations can help students develop their proficiency in English, and that using collocations helps learners go beyond individual words and enables them to see that language tends to work in larger phrases or chunks [7]. An excellent resource for much more detail on such approaches to vocabulary teaching using corpora is McCarthy, O’Keefe, and Walsh’s (2010) helpful book [10].

Yet corpora are not only useful for vocabulary teaching. Another way that corpora are valuable is in how they help in examining grammar patterns in English. As alluded to earlier, corpora and concordance lines with real English examples can help both teachers and their students consider specific words and phrases in spoken or written contexts, where they can study preposition use, verbs and complements, and adjective + noun and/or other combinations that will assist English language learners and teachers consider their own speaking and writing. A final task that should be mentioned is that students and teachers may use corpora to compare students' English use (spoken or written vocabulary, grammar, phraseology, etc.) with that of native English speakers (e.g., using the COCA) or other ESL/EFL students (e.g., with the English as a lingua franca Vienna-Oxford International Corpus of English, or VOICE, corpus).

In conclusion, corpora will not only revolutionize the teaching of subjects such as grammar in the 21st century [2], they will also fundamentally change the ways we approach language education, including both what is taught and how it is taught. As Gavioli and Aston argue, corpora should not only be viewed as resources which help teachers to decide what to teach, they should also be viewed as resources from which learners may learn directly [4].

References

1. Aston, G. (ed.) (2001) *Learning with Corpora*. Houston, TX: Athelstan.
2. Conrad, S. (2000) 'Will corpus linguistics revolutionize grammar teaching in the 21st century?'. *TESOL Quarterly* 34: 548–60.
3. Barker, D. (2007). A personalized approach to analyzing 'cost' and 'benefit' in vocabulary selection. *System*, 35, 523-533. doi:10.1016/j.system.2007.09.001
4. Gavioli, L. and Aston, G. (2001) 'Enriching reality: language corpora in language pedagogy'. *ELT Journal* 55/3: 238-246.
5. Gardner, D., & Davies, M. (2014). A new academic vocabulary list. *Applied Linguistics*, 35, 305-327. doi:10.1093/applin/amt015
6. Gilquin, G., & Granger, S. (2010). How can data-driven learning be used in language teaching? In A. O'Keefe & M. McCarthy (Eds.), *The Routledge handbook of corpus linguistics* (pp. 359-370). London: Routledge.
7. Kathpalia, S. S., & Ling, K. S. (2008). Is collocation the way to language proficiency? *TESL Reporter*, 41(1), 1-11.
8. Lessard-Clouston, M. (2013). *Teaching vocabulary*. Alexandria, VA: TESOL International Association.

9. McCarthy, M., & O’Keefe, A. (2010). Historical perspective: What are corpora and how have they evolved? In A. O’Keefe & M. McCarthy (Eds.), *The Routledge handbook of corpus linguistics* (pp. 3-13). London: Routledge.

10. McCarthy, M., O’Keefe, A., & Walsh, S. (2010). *Vocabulary matrix: Understanding, learning, teaching*. Andover, U.K.: Heinle Cengage.

11. Reppen, R. (2010). *Using corpora in the language classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.

Назаренко Н.С.,

кандидат педагогічних наук, доцент,

*Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького*

ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

Метою вивчення іноземної мови у майбутніх офіцерів-прикордонників є забезпечення здатності адекватно діяти в цільовій ситуації. Тому процес відбору навчального матеріалу здійснюється шляхом ідентифікації такої ситуації з подальшим проведенням ретельного аналізу її лінгвістичних ознак, та шляхом аналізу навчальних потреб курсантів.

Використання у навчанні текстового матеріалу зі сфери спеціалізації сприяє розвитку професійних уявлень майбутніх прикордонників, створюючи передумови для досягнення ними кінцевих цілей навчання в академії, а отже, забезпечує формування в них комунікативної компетентності під час оволодіння іноземною мовою. Зазначений підхід до відбору навчального матеріалу було покладено в основу професійно спрямованого навчання майбутніх прикордонників іноземної мови [1].

Вимоги до навчального матеріалу: функціональність, ситуаційність, тематичність, жанрово-стилістична різноманітність, відбиття сучасного етапу мови, насичення соціокультурними фактами.

Складовою професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників є не лише предметні, але й психологічні знання, навички соціальної взаємодії.

Крім того, особливістю вивчення іноземної мови є однобічне “включення” майбутніх офіцерів-прикордонників у комунікативну, а не

предметно-комунікативну діяльність. Курсант спілкується за допомогою мови, не використовуючи її у своїй безпосередній предметній діяльності.

Враховуючи ці особливості, ми прагнули реалізувати на практиці можливості формування комунікативної компетентності у майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення іноземної мови. Як психолого-педагогічну основу цього процесу ми вибрали особистісно-діяльнісний підхід, розроблений у психології О.М. Леонтьєвим, Л.С. Виготським і С.Л. Рубінштейном, обґрунтовану О.О. Вербицьким концепцію контекстного навчання, а також комунікативний підхід до викладання іноземних мов.

Інформаційне забезпечення здійснювалось з урахуванням положення про те, що навчальний матеріал з іноземної мови має стати дієвим засобом предметно-комунікативної діяльності. Відтак, перевага надавалася іншомовним текстам, що містили цікаву інформацію проблемного характеру, спонукали майбутніх прикордонників до роздумів, викликали потребу висловитися щодо прочитаного.

Нами було відібрано комплекс цікавих за змістом текстів, присвячених різним аспектам проблеми професійно-комунікативної діяльності майбутнього прикордонника. Виконуючи спеціально підібрані завдання, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю, майбутні прикордонники обговорювали причини виникнення конфліктних ситуацій у професійній діяльності, аналізували шляхи їх подолання, оволодіваючи, водночас, не тільки іноземною мовою, але й прийомами ділового спілкування [2].

Використання навчального матеріалу зазначеної тематики виявилось доцільним не лише з точки зору здійснення опосередкованого впливу на мотиваційний процес майбутніх офіцерів-прикордонників шляхом формування вищих рівнів мотиваційно-цільової основи навчального процесу. Новизна та яскравість фактів, оригінальність висновків – це ті стимули, які сприяли не тільки успішному оволодінню іноземною мовою, але й формуванню комунікативної компетентності.

Навчання в групі створювало можливості спостерігати мовленнєве спілкування і поведінку комунікантів. Матеріал, підготовлений нами, сприяв можливості аналізу та інтерпретації використання мови в конкретній комунікативній ситуації, осмисленню фрагментів мовленнєвої та соціальної поведінки у єдності їхніх сторін, формуванню навичок розуміння мовлення на слух. У результаті активність курсантів на заняттях підвищувалась, з'являлось прагнення

самостійно створювати мовленнєві структури згідно з контекстами вживання. Повторення та обговорення прочитаного та почутого, комунікативні ігри збільшували ефективність закріплення навчального матеріалу.

Таким чином, використання автентичних текстів професійного спрямування в навчанні майбутніх офіцерів-прикордонників іноземної мови є засобом реалізації їх фахової та комунікативної підготовки. Читання та обговорення автентичних текстів професійного спрямування сприяє збагаченню словникового запасу і дає можливість опанувати фаховою термінологією.

Список використаних джерел

1. Гапонова В.М. Englishfor Professional Communication (Англійська мова для професійного спілкування) Навч. посіб. / В.М. Гапонова, Н.С. Назаренко. – Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2012. – 206 с.

2. Назаренко Н.С. Навчання майбутніх прикордонників англійської фахової лексики з урахуванням когнітивного підходу / Н.С. Назаренко // Теоретичні питання культури, освіти і виховання: Зб. наук. пр. – К.: КНЛУ, 2011. – Вип.44. – С. 90-93.

Рабійчук Л.С.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови,
Національної академії Державної
прикордонної служби*

ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ

Сучасні тенденції щодо підготовки прикордонників України вимагають знання іноземної мови для професійного спілкування в службових ситуаціях. Для успішної підготовки майбутніх прикордонників викладачам іноземної мови слід наполегливо працювати над підвищенням рівня володіння курсантами іноземною мовою з метою розвитку вмінь і навичок іншомовного спілкування в подальшій службовій діяльності. Ситуація, яка склалася останнім часом в Україні, вимагає зміни підходів до удосконалення іншомовної

професійної підготовки майбутніх прикордонників з урахуванням вимог європейських стандартів.

Європейська інтеграція України вимагає не тільки політичних, економічних та соціальних змін в країні, а й висуває нові вимоги до охоронців кордону. Співробітництво Державної прикордонної служби України з Європейським Союзом та іншими міжнародними організаціями, ознайомлення з досвідом організації охорони кордону в інших країнах, збільшення потоку іноземних туристів вимагає від персоналу ДПСУ достатнього рівня володіння англійською мовою за професійним спрямуванням.

Професійна підготовка прикордонника – це сукупність знань, умінь та навичок, які надають йому можливість виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог законодавчої системи України. Професійна підготовка удосконалюється в процесі службової діяльності, в системі підвищення кваліфікації та шляхом самоосвіти. Це передбачає не тільки ґрунтовні професійні знання, а й володіння іноземною мовою, рівень володіння якою і формує іншомовну професійну підготовку. Таким чином, іншомовна професійна підготовка є складовою професійної підготовки фахівця. Наблизити систему іншомовної професійної компетенції персоналу Держприкордонслужби України до європейських стандартів, на нашу думку, може організація ефективної навчальної бази безперервної іншомовної фахової підготовки персоналу, починаючи з навчальних закладів і закінчуючи курсами підвищення кваліфікації та курсами інтенсивного вивчення іноземної мови, проведенням дистанційних курсів вивчення іноземної мови для різних категорій персоналу.

Реформування й розвиток Державної прикордонної служби України актуалізували вимоги максимальної ефективності здійснення освітнього процесу в Національній академії. Відповідно до змін у системі вищої освіти України характерною особливістю вивчення навчальних дисциплін є значна частка самостійної роботи в процесі засвоєння матеріалу. Організація самостійної роботи курсантів досить складне питання для викладачів правоохоронних навчальних закладів, де перебування курсантів підпорядковується єдиному розпорядку дня. Володіння англійською мовою відкриває перед прикордонниками можливість навчатися на курсах перепідготовки за кордоном з метою вивчення досвіду підготовки персоналу для прикордонних відомств у навчальних центрах країн Європейського Союзу та США, брати участь у міжнародних семінарах, тренінгах, конференціях з питань охорони кордону.

Навчання іноземної мови для професійної комунікації принципово відрізняється від навчання мови повсякденного вжитку. Для оволодіння спілкуванням на професійні теми, уміння здійснювати свої комунікативні наміри прикордонник повинен мати певні комунікативні навички, спеціальну підготовку: знати певні мовленнєві кліше та штампи, прикордонну термінологію, вміти здійснювати свої комунікативні наміри в процесі виконання службових обов'язків. На практичних заняттях з іноземної мови широко використовуються інтерактивні методи навчання, що сприяють підготовці фахівця, який володіє іноземною мовою і зможе використовувати її в службовій діяльності. Підготовка майбутніх прикордонників здійснюється з метою їх самореалізації у професійній діяльності. Дуже важливо, що навички самостійної роботи з іноземної мови стануть офіцерам у нагоді в подальшій службі.

Керівництвом Європейського Союзу в сфері професійної освіти прикордонників було розроблено Уніфіковану програму початкової підготовки (УПП) фахівців з охорони кордонів країн-членів ЄС. Ця програма передбачає розробку єдиного підходу до процесу навчання та підготовки на загальноєвропейському рівні, вона відповідає необхідним критеріям від базової до вищої освіти прикордонників.

Найбільш ефективними формами і методами вивчення іноземної мови розробники Уніфікованої програми початкової підготовки вважають комунікативний підхід та інтерактивні методи навчання, групові форми організації навчання, інтенсивні курси, дистанційне навчання, впровадження сучасних інформаційних технологій, створення ресурсних центрів самостійного вивчення іноземної мови. Ці форми та методи рекомендуються для успішного оволодіння іноземної мови професійного спрямування.

Приємно відзначити, що керівництво Державної прикордонної служби України в цей складний час для нашої держави приділяє значну увагу удосконаленню іншомовної професійної підготовки персоналу. Значно підвищуються вимоги до кандидатів на службу, на базі Національної академії ДПСУ проводяться курси інтенсивного вивчення англійської мови, на яких вивчається англійська мова повсякденного вжитку та англійська мова для професійних потреб. Прикордонники мають змогу покращити знання іноземної мови і тим самим удосконалити іншомовну професійну підготовку. Ще одним яскравим прикладом співробітництва з Європейським Союзом є імплементація спільного проекту «Нове обличчя кордону», в рамках якого розвинуто навичок іншомовного професійного спілкування приділяється значна увага.

Романов І.І.,
*викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ЗМІСТ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В сучасних умовах знання іноземної мови є невід'ємною частиною для багатьох фахівців різних сфер. Ми говоримо про майбутніх правознавців для яких так само важливо знати іноземну мову, оскільки, по-перше, Україна інтегрується в європейський простір й знання хоча б однієї іноземної мови буде обов'язковою умовою, а по-друге, багато майбутніх правознавців в повсякденній роботі будуть стикатися з потребою використовувати дану мову. Саме тому, вивчення мови є важливим аспектом для подальшої роботи. Але постає питання як саме навчати, оскільки кожен студент/курсант приходить з абсолютно різним рівнем підготовки, рівнем знання іноземної мови, а також у кожного різна мотивація, способи запам'ятовування й таке інше. Через те й виникає питання залучення диференціації у процес навчання іноземної мови.

Передумовою ефективного вивчення іноземної мови є мотивація курсантів та здатність викладача виокремити та віднайти найкращий підхід до кожного окремо або групи осіб аби умови для вивчення іноземної мови були сприятливими та комфортними й студенти/курсанти мали бажання вивчати мову.

Диференціація навчання є комплексним, складним, багатосистемним та методичним явищем, вивченням якого займалося багато вітчизняних та зарубіжних науковців. «Диференціація» – врахування індивідуальних особливостей учнів в такій формі, коли учні групуються на основі будь-яких особливостей визначених викладачем; зазвичай навчання в такому випадку відбувається за декількома різними навчальними планами та програмами [3].

Диференційоване навчання має на меті створити такі умови для навчання аби якомога краще можна було реалізувати можливості студентів для успішного засвоєння матеріалу. Як ми зазначали раніше, що кожен студент/курсант приходить з різним рівнем володіння іноземною мовою, рівнем мотивації, тощо. Також велику роль грає й психологічний аспект: мислення, пам'ять, які є індивідуальними у кожного. Таким чином, працювати з усіма однаково буде неправильно: оскільки викладач має лімітований час, а навчити треба всіх. Виходячи з

різного рівня знання іноземної мови то хтось буде опановувати матеріал швидко, а хтось буде мати неабиякі труднощі при оволодінні матеріалом. Звідси випливає, що викладач повинен звертатися до диференційованого навчання для того, щоб навчальний матеріал був посильний для всіх студентів/курсантів.

Диференціація полягає у всеосяжному пристосуванні змісту і процесу навчання до індивідуальних можливостей студента/курсанта [4]. Здійснення диференціації передбачає:

- вивчення типологічних особливостей студентів та рівня їх успішності з метою загальної оцінки їх можливостей;
- організаційне розв'язання проблеми диференціації, наприклад, поділ групи на підгрупи з урахуванням навчальних можливостей студентів/курсантів, виокремлення сильніших та слабших підгруп;
- вивчення вимог програми і структури змісту навчального предмета з огляду його можливого розширення, скорочення, спрощення, дозування, градуювання, тощо;
- побудова на цій основі різнорівневих навчальних задач, вибір методів та форм їх вирішення [4].

В умовах диференційованого навчання відбувається виокремлення або розподіл груп студентів/курсантів та побудова навчального процесу, який буде відповідати певним особливостям суб'єктів навчання.

Диференціація навчання є комплексним, складним, багатосистемним та методичним явищем. Диференційоване навчання є необхідним на заняттях й залежить від рівня підготовленості та навченості, труднощів з навчальним матеріалом. Також, слід пам'ятати й про психологічний аспект: зацікавленість студента/курсанта, зосередженість, схильності, вміння аналізувати та критично мислити, тощо. Головна ціль диференціації полягає в тому, щоб забезпечити найбільшу продуктивність на занятті та щоб у студента/курсанта не залишилось прогалин у знаннях з відповідних тем.

Отже, таким чином ціль диференціації навчання полягає в тому, щоб створити кожному студенту/курсанту умови для максимального розвитку його здібностей на заняттях при тому враховуючи певні його індивідуальні особливості. Диференційоване навчання є складним та комплексним процесом, який передбачає розподіл групи студентів/курсантів на декілька підгруп на основі певних критеріїв. Викладач повинен мати високий рівень підготовки аби вміло розподілити групу та бути здатним готувати посильні завдання для

кожної з цих груп. Більш того, для успішного диференційованого навчання викладачу слід ретельно вивчати інтелектуальні та психологічні особливості студентів/курсантів аби в подальшому адекватно та правильно об'єднати їх у групи.

Список використаних джерел

1. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Ніколаєва С.Ю. – К.: Ленвіт, 2013. – 328 с.
2. Саттарова С.Т. Изыскания индивидуализации обучения иностранным языкам / Саттарова С.Т. // Молодой ученый. – 2014. – №1. – С.571-574.
3. Унт И.Э. Индивидуализация и дифференциация обучения / Унт И.Э. – М.: Педагогика, 1990. – 192 с.
4. http://pidruchniki.com/11510513/pedagogika/diferentsiatsiya_na_vchanny

Скриник Л.М.,

*старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

Скриник М.В.,

*викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Перехід до нового етапу розвитку системи органів внутрішніх справ, зокрема Національної поліції, переорієнтація всієї суті професійної діяльності, усвідомлення нових визначених державою завдань спонукають до змін у підходах організації роботи з персоналом, його професійної підготовки.

Тому перед освітніми закладами системи МВС постає відповідальне завдання – забезпечити високопрофесійну підготовку фахівців за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями, здатних виконувати покладені на них особливі функції: підвищення ролі правоохоронних органів у суспільстві, зміцнення контакту з населенням, втілення нових підходів з пріоритетами на сервісні функції замість каральних.

У зв'язку з цим одним з головних завдань вищої школи, відповідно до Національної доктрини розвитку освіти, державної Концепції професійної освіти, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», є розширення іншомовної професійної підготовки спеціалістів. Специфіка іноземної мови як навчального предмета та особливості її викладання у відомчих навчальних закладах (різний рівень мовної компетентності курсантів, відсутність природного мовного середовища, значний обсяг навчального матеріалу) зумовлюють пріоритетне завдання формування професійних якостей «цілісної культурно-мовної особистості». Усвідомлюючи актуальність означеної проблеми, використовуючи досвід інших дослідників викладачів, ми маємо на меті запропонувати шляхи підвищення якості професійної підготовки курсантів у процесі опанування іноземними мовами.

Так, основною метою навчання іноземної мови за професійним спрямуванням є формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування як в усній, так і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі, що обумовлена професійними потребами, оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.

Для формування навичок професійного спілкування викладачеві іноземної мови слід розвивати усі види мовленнєвої діяльності курсантів (аудіювання, говоріння, читання і писемне мовлення); використовувати автентичні мовні матеріали, вітчизняні та закордонні навчальні посібники, сучасні аудіо, відео й мультимедійні матеріали, проводити контроль знань студентів на всіх етапах навчання. Вже з першого курсу навчання слід враховувати спеціалізацію курсантів для успішного оволодіння лексиною майбутньої спеціальності. Такий підхід значно покращує засвоєння мовного матеріалу в процесі мовної діяльності, зокрема читанні та перекладі фахових текстів, враховуючи як лексикологічний, так і лінгвістичний аспекти.

На нашу думку, надзвичайно важливим є оволодіння загальною юридичною термінологією. Особливу увагу викладачеві слід звернути на міжнародну лексику, багатозначні слова-терміни, скорочення, які є частотним явищем спеціалізованої літератури. З цією метою здійснюється відбір лексичного матеріалу з урахуванням майбутнього фаху курсанта, розробляються словники-мінімуми, методичні вказівки та посібники з конкретної спеціальності тощо.

Практика викладання іноземної мови у відомчому навчальному закладі, засвідчує, що, як правило, викладачами використовуються науково-популярні статті, котрі відповідають майбутньому фаху. Тому у навчальному процесі робота з цим матеріалом передбачає наступні завдання: ознайомлення з юридичними науковими публікаціями, з'ясування нових тенденцій зарубіжних досліджень в правоохоронній системі, пошук і підбір матеріалів для наукової та практичної діяльності.

Внутрішньою умовою читання науково-популярної літератури є комунікативно-пізнавальна діяльність. Тому професійно орієнтоване читання є одним із пріоритетних видів мовної діяльності у навчанні курсантів, оскільки саме воно дозволяє майбутнім фахівцям користуватися усіма необхідними засобами інформації.

Іншим видом ефективного способу розширення термінологічного вокабуляру курсанта залишається самостійна робота. Організована належним чином самостійна робота надає здобувачам можливість поширювати свої знання стосовно професійної діяльності Національної поліції, знайомить з новою фаховою термінологією, сприяє формуванню таких професійних якостей особистості, як самостійність та ініціативність.

На сучасному етапі необхідною умовою навчання є впровадження таких методик, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів, їх інтелектуальні, творчі та моральні якості та сприяли підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови, активізували їх пізнавальну діяльність, спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення.

Список використаних джерел

1. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземної мови у немовному вузі / Бородіна Г.І. // Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 28-31.
2. Ветохов А.М. Психолого-педагогическая характеристика современных методов обучения иностранному языку в школе / Ветохов А.М. // Іноземні мови. – 2006. – № 1. – С. 25-29.
3. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О.Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003. С. 4-10.
4. Крючков Г. Болонський процес як гармонізація Європейської системи вищої освіти / Г.Крючков // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2004. С.4-8.

5. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е.С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2, 3.

Sokyrska O.,

Candidate of Philological Sciences, Senior Lecturer, the Department of Technical English № 2 National Technical University of Ukraine “Ihor Sikorsky KPI”

THE ROLE OF SUPPLEMENTARY MATERIALS IN ESL TEACHING

It is known that successful international communication and intercultural contacts are impossible without foreign language knowledge and English language in particular. English language teaching is constantly evolving and developing and is still very ambitious and relevant task due to peculiarities of the usage of supplementary materials which remains an essential component of English language learning process.

Therefore, the aim of this paper is to outline the main kinds of supplementing tasks and materials that should be taken into account in order to facilitate the language learning process.

There are no perfect course books but they are full of ready-made texts, extra materials, ideas and even tests which provides a clear framework, gives a sense of structure and saves time for the teacher. According to T. Woodward, A good course book can give a sense of clarity, direction and progress to a student. It can also give an idea of what to teach, how to teach it and with what materials. Written by experienced teachers, it can provide a balanced syllabus and ready-made materials in a reasonably cheap, portable form that teachers and students can use alone or in class [1, p.146]. However, because of our students needs we may want some freedom in what materials to work with. Since, the activities in the book are independent, it's not difficult to change, re-order them or supply with extra materials.

The effectiveness of the supplementary materials usage during the lesson can be proved by achieving the lesson aims and active participation of all learners in every stage of the lesson. The choice of supplementing materials depends mainly on the aspect of language that should be learnt, the length of the activity etc.

Different tasks and activities can be based on authentic materials which will make students more interested in the topic. For example, to warm

the students up different picture games with characters or objects related to the topic of the lesson can be very effective because most people are visuals and most students find such activities exciting. Matching activity can be provided to help students to activate their knowledge and lexis related to the topic. The task to predict proves its effectiveness as it increases students' interest in the topic and curiosity. After the comparison of predictions with the results of the survey students became more eager to discuss the topic. Re-ordering the paragraphs makes students more attentive and concentrated on details which tells that this activity is good for practicing reading for details. If students manage to put the paragraphs in correct order, it shows their understanding of the text and the ability to process information correctly.

To sum it up, the use of supplementary materials is an effective tool as every course book has its drawbacks. The use of the supplementary materials helps teachers to keep the curriculum relevant and make a syllabus tailored to your learners' needs. Also, the activities used in one class can be altered according to a certain group's need and used at future lessons.

References

1. Woodward T. Planning lessons and courses. Designing sequences of work for the language classroom / Tessa Woodward. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 249 p.

Харчук Н.Р.,

*старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У РАМКАХ ПРОВЕДЕННЯ УКРАЇНСЬКО- НІМЕЦЬКОГО РОКУ МОВ 2017/2018

У сучасному суспільстві, для якого властиво розширення міждержавних контактів, політичних, торгово-економічних та культурних відносин із зарубіжними країнами, незмірно зростає значення досконалого володіння іноземною мовою як ключового фактору соціально-економічного, науково-технічного і загальнокультурного прогресу, як засобу комунікації між представниками різних держав, народів і культур. Формування навичок ефективної міжкультурної комунікації, як методологічної основи навчання іноземної мови у

вищому навчальному закладі, видається особливо виправданим у наш час.

Базовими навичками міжкультурної комунікації є необхідний і достатній набір знань і вмій студентів успішно користуватися іноземною мовою в середовищі іншомовної культури. Тому критерієм сформованості базових навичок міжкультурної комунікації слід вважати не чисто мовну, а саме комунікативну компетенцію, яка передбачає здатність індивіда ефективно спілкуватися іноземною мовою, встановлювати і підтримувати позитивні відносини зі співрозмовником; досягати належного рівня взаєморозуміння і співробітництва [3, с. 23]. Міжкультурне навчання охоплює цілий ряд окремих аспектів, починаючи від лінгвістичних, прагматичних, культурологічних, естетичних і закінчуючи етичними проблемами [1, с. 72].

Однією з функцій мовної компетенції є професійно-культурна, що забезпечує становлення особистості як носія комунікативної і професійної культур. Формування іншомовної комунікативної компетентності – найважливіший аспект формування готовності студентів до міжкультурної комунікації. Професійна комунікативна компетентність, що реалізується в умовах іншомовної комунікації, визначається як здатність оперативної і високоефективно вирішувати комунікативні завдання в певних комунікативних ситуаціях [7, с. 118]. Отже, професійне становлення фахівця за роки навчання у вищому навчальному закладі передбачає формування у нього готовності до ефективної міжкультурної комунікації за будь-яких реальних життєвих умов.

Мова є не лише засобом комунікації, а й міжкультурним мостом. До 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між двома країнами міністри закордонних справ України та Німеччини домовилися про започаткування українсько-німецького мовного року. Ця ініціатива має на меті посилити взаєморозуміння та зміцнити дружбу між Україною та Німеччиною через співпрацю у сфері освіти та культури, поширення знання про себе через збільшення кількості обмінів, міжлюдських контактів та спільних проєктів.

Українсько-німецький рік мов, затверджений урядами обох держав у 2016 році триватиме протягом 2017-2018 років і включатиме понад 50 культурних подій. Основними тематичними напрямками стануть: популяризація німецької мови серед молодих українців, для яких це може відкрити кар'єрні перспективи; підтримка історичної пам'яті відносно історії двох народів заради майбутнього; українсько-німецький літературний діалог. Упродовж цього часу саме мова і

література стануть платформами для передачі сучасної культури, освітніх стандартів і європейських цінностей.

Україна посідає п'яте місце у світі за кількістю осіб, які вивчають німецьку мову - після Польщі, Великобританії, Росії та Франції. У 13-ти представництвах "Гете-Інституту", що діють в Україні, у 2016 році було зареєстровано понад 10 тисяч осіб, які відвідували курси німецької мови. Сьогодні німецька мова — одна з найпоширеніших у Європі, нею розмовляють понад 90 мільйонів людей. В Україні німецьку вивчають 750 тисяч людей. За словами Лілії Гриневич, німецька мова є другою за обсягом вивчення в українських школах після англійської мови, а 52 % школярів вибирають її для вивчення як другу іноземну. Німеччина також посідає друге місце після Польщі за кількістю обмінів студентами з Україною. Завершиться українсько-німецький рік мов у липні 2018 року міжнародним Освітнім конгресом.

Організатори Українсько-німецького року мов 2017/2018 - це Міністерство закордонних справ Німеччини, Посольство Німеччини у Києві та Goethe-Institut в Україні (координація проекту) за домовленістю з Міністерством освіти і науки України та Міністерством закордонних справ України. У плануванні та проведенні проектів і заходів вони тісно співпрацюють з іншими німецькими посередницькими організаціями в Україні, а також з українськими партнерами з їхньої розгалуженої мережі.

Мета Українсько-німецького року мов - поглиблення існуючої співпраці між культурно-освітніми установами двох країн та ініціювання нових довгострокових партнерських стосунків і проектів. Висвітлення спільної діяльності спрямоване на широку громадськість. Програми Українсько-німецького року мов орієнтуються на три основних тематичні напрямки:

Німецька мова відкриває перспективи для молодих людей. Німецька мова – це підтримка молодих українців у їхньому професійному розвитку та створення кар'єрних перспектив. Вона – важлива складова культурної освіти.

Знаходження спільної мови для пам'яті та власної відповідальності громадянського суспільства. Історично-критична пам'ять і теперішня активність громадянського суспільства - важливі елементи стабілізації та зміцнення України, які підтримуються дискусіями та проектами обміну між двома країнами. Ми хочемо сприяти пам'яті, що приймає багатогранність та різноманітність

підходів, що робить наголос на особистій відповідальності, спонукаючи таким чином до суспільної активності та власної відповідальності.

Українсько-німецький літературний діалог: наше місце перетину Європа. Підтримка перекладів та літературні зустрічі – це платформи, на яких стає помітним спільний, спрямований на мир проєкт європейської інтеграції і можливий діалог про європейські цінності в Європі.

Разом з тим спільний Рік мов має сприяти цілеспрямованому зміцненню української мови у Німеччині. З осені 2017 до літа 2018 року всіх зацікавлених Україною в Німеччині очікують численні мовні та культурні заходи, а також семінари, театральні вистави та читання, подіумні дискусії і програми обміну. Літературні тури найвідоміших українських письменників – на завершальній стадії підготовки, а культурні заходи обіцяють багато нового та креативного. Німецькі партнери в Києві також підготували насичену програму для української аудиторії поціновувачів німецької мови.

Отже, ефективна міжкультурна комунікація формується та функціонує в умовах реалізації іншомовної комунікації завдяки таким мовним та культурним проєктам в Україні та за її межами.

Список використаних джерел

1. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: [монографія] / Р. О. Гришкова. – Миколаїв: Вид-во Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, 2007. – 424 с.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

3. Морська І. І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей / І. І. Морська // Іноземні мови. – 2002. № 2. – К.: Ленвіт. – С. 23.

4. М'язова І. Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація» / І. Ю. М'язова // Філософські проблеми гуманітарних наук. – 2006. – № 8. – С. 108-113.

5. Нестерович Т. Н. О возможных подходах к формированию межкультурной компетенции / Т. Н. Нестерович // Стратегії та методи навчання мовам для спеціальних цілей: науково – методичні матеріали VII Міжнародної конференції 7-8 квітня 2005 року. – Київ: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2005. – С. 86-87.

6. Снеговская О. В., Малахити А. В. Межкультурная коммуникация как фактор формирования межкультурной толерантности будущих специалистов международных отношений / Языки и культуры в современном мире: Материалы XI международной конференции, 2-7 июня 2014 г., г. Париж. – Париж, 2014. – С. 144-148.

7. Удосконалення університетської освіти в контексті європейської інтеграції: Зб. науково-методичних вправ / За ред. Д. Мазоренка та ін. Харківський Національний університет ім. П. Василенка. – Харків, 2006. – 224 с.

Хоменко О.Ю.,

*викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВНЗ

Сучасний ринок праці потребує підготовки всебічно розвинутого спеціаліста зі здатністю до критичного мислення і прийняття нестандартних рішень. Цього можна досягти завдяки індивідуальному підходу до навчання майбутніх фахівців. Індивідуальний підхід дозволяє студенту діяти більш самостійно, заохочує до творчої ініціативи і робить майбутнього спеціаліста більш конкурентоспроможним і мобільним.

Важливо пам'ятати, що викладач має справу не з абстрактним студентом середнього рівня, а з реальною людиною. Так, в одній групі можуть знаходитися люди з різними рівнями знання іноземної мови. Індивідуальний підхід дозволить студентові не тільки навчитися сприймати інформацію свого рівня, а й шукати додаткову інформацію самостійно, розвивати себе. Метою навчання іноземної мови в немовному ВНЗ є підготовка спеціаліста, який в майбутньому буде здатен працювати зі спеціальною літературою та спілкуватися іноземною мовою в своєму професійному колі.

Зазвичай у студента цілком пасивна роль на занятті з іноземної мови. Він сприймає нову інформацію від викладача і виконує задані вправи. З індивідуальним підходом пасивна роль змінюється на активну, а відносини викладача і студента стають партнерськими.

В немовному ВНЗ головною задачею студента є оволодіння іноземною мовою за професійним спрямуванням на рівні, який

дозволить вільне спілкування, як усне, так і письмове. Так, майбутній спеціаліст має вміти підтримати розмову на професійному рівні, висловлювати свою думку, погоджуватися або не погоджуватися зі співрозмовником, вміти вести ділову переписку згідно загальноприйнятих норм. Для цього важливо використовувати на заняттях з іноземної мови галузеві автентичні тексти та вчити основам перекладу, працюючи з цими текстами, збагачувати словниковий запас студента професійною лексикою та обов'язково використовувати її в розмовній частині заняття.

Індивідуальний підхід дозволить майбутньому спеціалістові максимально адаптуватися до реальної дійсності і швидко орієнтуватися. Реалізація цього підходу вимагає від методики не навчати як щось робити, а допомогти навчитися щось робити [3, с. 8]. Втілення цієї методики можливе через диференціацію різних форм роботи зі студентами. Ю.К. Бабанський вважає, що диференціація допомоги студентам з боку викладача має здійснюватися без зміни складності завдання [1, с. 54]. Диференціація допомоги студенту дозволяє максимально оптимізувати процес навчання.

Рівнева диференціація дозволяє організувати навчальний процес з опорою на реальні можливості кожного студента. Зазвичай є базовий критерій – рівень обов'язкової підготовки з іноземної мови, на його основі формуються вищі рівні. Головними особливостями рівневої диференціації є блокова подача інформації, робота з малими групами студентів, поділений за рівнями, створення особливого НМК. Вимоги повинні ускладнюватися за рахунок підвищення рівня знань студентів.

Особистісна індивідуалізація спрямована на залучення власних інтересів студента в навчання. Так, студенту значно цікавіше буде виконувати завдання, якщо зміст вправи відповідає його сфері інтересів та захоплень. Заняття і іноземної мови буде сприйматися як можливість розказати про те, що цікавить, поділитися досвідом, знайти однодумців. Завдання мають наштовхнути студента на висловлення власної думки щодо навколишнього світу і конкретних ситуацій.

Всі сторони індивідуалізації тісно пов'язані між собою. Викладач, враховуючи індивідуальні особливості, має підібрати найбільш оптимальний варіант завдання для студента. Студенти з різним рівнем підготовки мають бути залучені до активної роботи на занятті. Обов'язковим є залучення інформаційних технологій до занять з іноземної мови. Таким чином, вдало підібрані мультимедійні матеріали зроблять навчання більш цікавим і динамічним для студентів.

Список використаних джерел

1. Бабанський Ю. К. Проблеми підвищення ефективності педагогічних досліджень / Бабанський Ю. К. – М., 1982. – 151 с.
2. Комарицкая Т.В. Индивидуализация процесса обучения иностранному языку как средство актуализации потенциальных возможностей учащихся / Т.В. Комарицкая. – Иркутск: ИВВАИУ, 2005. – 205 с.
3. Шамова Т.И. Управление образовательными системами / Т.И. Шамова, Т.М. Давыденко, Г.Н. Шибанов. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2005. – 160 с.

Цимбалюк Т. П.,

*викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Сучасне суспільство характеризується постійним зростанням інформаційних систем, які потребують від сучасних фахівців володіння спеціальними навичками та бути здатними вирішувати професійні завдання в умовах, що постійно та швидко змінюються.

Вивчення іноземної мови було і залишається невід'ємною складовою процесу формування сучасного фахівця, потребує відповідного якісного підходу до викладання іноземних мов з урахуванням національно-культурних та історичних реалій кожного окремого мовного середовища та особливостей менталітету народу, мова якого вивчається.

Проблема формування мовленнєвої компетенції на основі вивчення фразеології правового характеру є актуальною з позиції методики викладання англійської мови, тому що знання, здобуті під час навчання у вищому навчальному закладі, формуватимуть підґрунтя для розвитку запасу сталих зворотів мови. Існує низка ідіоматичних мовленнєвих одиниць, які використовуються у спеціальних юридичних, художніх автентичних текстах.

Фразеологізми є об'єктом вивчення та вагомим мотиваційним компонентом навчального процесу. Мова права охоплює фразеологізми,

які використовуються під час проголошення судових промов, у криміналістиці, описі діяльності правоохоронців тощо.

Поняття фразеологія – це сукупність стійких виразів, що мають самостійне значення. Високий рівень знання мови, зокрема й англійської, неможливий без знання її фразеології. У фразеологізмах акумульовані, відображені та збережені досвід, традиції, культура та реалії, минуле народу, його історія. Крім того, фразеологізми, завдяки своїй експресивності, можуть бути яскравим вербальним відображенням емоційного стану людини, допомагають влучно відтворювати систему цінностей у комунікативно-прагматичному плані такі як мораль, норма поведінки та інше.

Залучення фразеологічного матеріалу до вивчення іноземної мови з метою формування комунікативної компетенції вимагає механізмів збереження і трансляції культурних кодів фразеологічними одиницями, а також навичок виявляти, розшифровувати, коментувати культурну інформацію, закладену в різного типу фраземах. Наприклад:

- stand accused of – charged with doing something wrong (He stands accused of armed robbery);
- to keep your eyes open – to watch carefully (Patrolling means walking round keeping your eyes open, making sure you know what's going on, chatting to people, basically trying to prevent crime);
- behind bars – in prison (He is behind bars now);
- old offenders (hardened criminals) – men who have been guilty of many times (Putting this young man into prison alongside hardened criminals is the surest way to make him reoffend);
- assault and battery – an attack which includes not only threats but the actual use of violence (He is being charged with assault and battery);
- to be called out – to be suddenly asked to go to work (It has to be a real emergency like a major riot or something to be called out on your night off).

Завдяки вживанню різного роду сталих фраз підсилюється почуття відповідальності перед законом та правосуддям, яке здійснюється у цьому середовищі:

- innocent till prov enguilty – (of a person) not guilty of a crime or sin, blameless;
- crime doesn't pay (saying) – people who commit crimes will not be come rich, but will be caught and punished) – укр. «Злочин ніколи себе не виправдує»;

- circumstances altercases – укр. «обставини визначають вчинки людей»;
- confession is the first step to repentance – укр. «визнання провини – перший крок до розкаяння»;
- actprovestheintention – укр. «дія підтверджує намір».

У процесі опанування „фонових знань” використовують різні дидактичні методи і прийоми. Цікавим та пізнавальним є порівняння культурних явищ із фактами рідної культури на основі аналізу підбраного мовного матеріалу, а також заглиблення в історію фразеологізмів, однакових за структурою та семантикою в англійській та українській мовах.

Це дозволяє курсанту знайти своє місце в гармонійній співдружності різних культур, сприяє підвищенню комунікативно-пізнавальної мотивації в процесі культурологічної підготовки курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України.

Таким чином, фразеологізми як компоненти навчального процесу та мотивуючий чинник у вивченні іноземних мов, відіграють дуже важливу роль. Знайомство із фразеологією іншої мови розширює світогляд людини та дозволяє не тільки опанувати фразеологічні одиниці іноземної мови, але й краще пізнати свою рідну мову.

Список використаних джерел

1. Ажнюк Б.М. Англійська фразеологія у культурно– етнічному висвітленні / Б.М. Ажнюк. – К. : Наукова думка, 2013. – 136 с.
2. Ужченко В.Д. Історико-лінгвістичний аспект формування української фразеології: дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.02. – Луганськ, 1994. – 453 с.
3. Кузь Г. Фразеологія у формуванні мовної компетенції студентів у процесі викладання української мови як іноземної / Галина Кузь //Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2009. – Вип. 4. – С. 172-179. – Режим доступу : http://old.philology.lnu.edu.ua/teoriapractikaukrmova/vyp_04_2009/23_kuzj.pdf

Ченківська Н.В.,
*викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ЯК МЕТОД ОПАНУВАННЯ ЮРИДИЧНОЮ ІНШОМОВНОЮ ЛЕКСИКОЮ

Професія юриста потребує від фахівця високого рівня оволодінні засобами рідної мови та досконалих навичок в ораторській майстерності. Однак сучасний розвиток суспільства, тенденція до «стирання» кордонів і культурних відмінностей, невідомий розвиток науки і удосконалення технічних досягнень призводить до мобільності населення. Громадяни України нещодавно отримали так званий «безвізовий режим» з країнами Євросоюзу. Багато наших співвітчизників активніше подорожують як туристи, виїжджають за кордон у пошуках роботи чи на навчання. Мова спілкування при цьому у переважній більшості держав – англійська.

У зв'язку з виїздом до країн Євросоюзу українці часто опиняються в ситуації, коли їм необхідна консультація юриста, що досконало володіє англійською мовою. Тому якісна підготовка у вищих навчальних закладах фахівців з юриспруденції без досконалого опанування ними англійською мовою неможлива.

Сучасний викладач англійської мови у вишах України повинен бути готовим використовувати нестандартні, але дієві методи навчання іноземної мови студентів – майбутніх юристів. Відомо, що спеціальні юридичні терміни відіграють важливу роль у майбутній професійній діяльності фахівця з права та потребують додаткових зусиль як студента, так і викладача для опрацювання та засвоєння англійської юридичної термінології.

Чути і розуміти іноземну мову, особливо професійну термінологію, – одна з базових мовних навичок, необхідних для повноцінного спілкування у роботі юриста. Розвинути цю навичку якнайкраще можна, якщо знаходишся у середовищі носіїв мови. Однак коли такої можливості немає, можна створити мовне середовище завдяки англійським фільмам про життя і роботу юристів.

Використання художніх фільмів і серіалів з навчальною метою потребує дотримання двох основних принципів: переглядати фільми і серіали варто вдома, а під час аудиторних занять потрібно

обговорювати не перипетії особистого життя героїв, а їх професійну діяльність, яку висвітлено у фільмі.

Крім того, під час вибору художнього фільму для опанування професійними термінами англійською необхідно врахувати наступне. Варто вибрати цікавий фільм, який професійно дубльований рідною мовою. Якщо рівень володіння англійською у студента невисокий – він може спочатку подивитися фільм рідною мовою, а потім англійською. Це полегшить сприймання іноземної мови на слух.

Необхідно обирати фільм, де герої ведуть професійну юридичну діяльність. Це дозволить опанувати саме професійну лексику, а також ідіоми розмовної мови юристів, юридичний сленг.

Дивитися фільм краще епізодами – від 5 до 20 хвилин. У цьому випадку ідеальним вибором стануть серіали з 20-хвилинними серіями. Краще дивитися фільм в компанії друзів-однокурсників – з ними можна одразу обговорити сюжет, з'ясувати незрозумілі моменти, слова і звороти. Обговорення при цьому також потрібно проводити англійською.

Для навчання англійської студентів юридичних факультетів найкраще, на наш погляд, використовувати такі фільми і серіали.

Серіал «Юристи Бостона» (англ. Boston Legal) – американський телесеріал в жанрі юридичної комедії-драми про будні юридичної контори «Крейн, Пул & Шмідт».

Фільм «Перелом» (англ. «Fracture») – американська кримінальна драма про юридичну дуель молодого окружного прокурора та інженера, який навмисне вбив дружину.

Серіал «Американська історія злочинів: справа Оджея Сімпсона» (англ. American Crime Story) – американський кримінальний серіал-антологія, заснований на реальних подіях, про роботу американських адвокатів та обвинувачів.

Серіал «Краще дзвоніть Солу» (англ. Better Call Saul) – американський комедійно-драматичний телесеріал, в центрі якого процес перетворення кур'єра на меткого адвоката Сола Гудмана, який знайде законний спосіб «творити» беззаконня.

Серіал «Хороша дружина» (англ. «The Good Wife») – американський телесеріал в жанрі юридичної драми про життя родини американського прокурора та про життя за ґратами американської тюрми.

Серіал «Картковий будиночок» (англ. House of Cards) – американський телесеріал в жанрі політичного трилера про суть американської законодавчої, виконавчої та судової влади.

Корольчук В.В.,
*старший науковий співробітник відділу
організації науково-дослідної роботи
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник*

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВООХОРОНЦІВ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

Підвищення кваліфікації, зокрема іншомовної складової, персоналу є одним з пріоритетних завдань будь якої організації. Як показує практика, більшість найчастіше обирають англійську, французьку чи німецьку мову як другу, для використання у роботі та вільного володіння нею. Останнім часом за ініціативи міжнародних організацій, таких як НАТО, КМЄС, ОРЄУ та інші, для правоохоронних та силових структур, співробітників установ сфери безпеки та оборони запроваджуються курси мовної підготовки, Проекти Twinning - короткострокові семінари тренерами та спікерами на яких є іноземці - носії мови, що безперечно має не аби який позитив та дає можливість вивчити мову професійного спрямування та спеціалізованої лексики.

Для ефективного навчання переважно формують групи за рівнем знання мови. Якщо всі працівники раніше не вивчали даної мови, групи формуються відповідно до графіку працівників та побажань керівництва чи самих викладачів щодо часу проведення занять. Якщо ж працівники раніше вивчали мову, тоді формуються групи за рівнем володіння мовою. Для цього: надсилається невеликий письмовий тест, перевіряється тест, за результатами тесту (або співбесіди) формуються групи. За домовленістю з керівництвом визначається графік занять для кожної з груп. Рекомендований темп навчання для кожної групи – не менше, ніж 2 заняття на тиждень по 1 год. Наступним кроком є підписання договору про співпрацю та працюють згідно графіка.

Заняття відбуваються на території організації. Всі матеріали для навчання надають організатори проекту в електронному вигляді та друкованому. Викладачі роздруковують необхідні матеріали для кожного з працівників, або працівники самі роздруковують необхідні матеріали. Викладач щотижня надсилає перелік сторінок, які будуть опрацьовуватися протягом тижня.

Заняття починається з «мовної розминки», де викладач спілкується іноземною мовою, намагаючись таким чином максимально

«зануритись» в атмосферу іноземної мови. Кожен учень розповідає якісь новини зі свого життя, про те, як він провів вихідні та ін. Відбувається перевірка домашнього завдання. Повторення вивченого матеріалу, лексики. Вивчення нової теми: лексика+граматика. Під час заняття вивчається певна кількість слів, які активно використовуються в текстах, вправах, граматичних завданнях, діалогах. Перевірка сприйняття мови на слух: практично кожного заняття слухаємо аудіо та робимо завдання на розуміння. Завершення заняття повторенням вивченого та спілкуванням. За бажанням вивчаються спеціалізовані теми, які потрібні організації для співпраці з іноземними партнерами та професійної діяльності.

Для оволодіння початковим (базовим) рівнем англійської мови (спілкування, розуміння, читання, письмо) –необхідно від 4 до 6 місяців,

Також додатково для всіх, хто бажаю вивчати іноземні мови щотижня діють безкоштовні мовні клуби, де відбувається вивчення іноземної мови в цікавій та неформальній атмосфері. Ці заняття проводять носії мови (американці-волонтери), на зустрічі приїжджають поляки. Під час мовних клубів відбуваються перегляди фільмів, вивчення лексики, обговорення сюжету, переклад пісень іноземними мовами. Організуються екскурсії Старим Містом польською та англійською мовами. Клуби відбуваються щотижня. Викладач повідомляє групи про клуби кожного заняття, а також ця інформація міститься на сайтах мережі Internet.

Отже подальша плідна співпраця правоохоронних структур з іноземними партнерами сприятиме становленню висококваліфікованих спеціалістів, які переймуть професійний досвід під час як програмного так і особистого стажування іноземної мови.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО

Черней В.В.	3
НАУКОВІ ДОПОВІДІ	
Богущкий В.М.	
ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТУ ЯК МОВНОГО КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТОРУ.....	5
Василенко О.В.	
ПРОБЛЕМА САМОСТІЙНОГО ОВОЛОДІННЯ АНГЛОМОВНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ.....	7
Волік О.В.	
ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА.....	9
Гавриленко К. М.	
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ НЕМОВНИХ ФАХІВЦІВ.....	12
Гайдученко А.Г.	
ВПЛИВ СМС-МОВИ НА МОЛОДІЖНУ КУЛЬТУРУ.....	14
Горбач О. В.	
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ.....	17
Драмарецька Л. Б.	
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ФОРМИ РОБОТИ.....	20
Дем'яненко Н. Б.	
ВИВЧЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОЇ ЛЕКСИКИ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ АКАДЕМІЇ СБ УКРАЇНИ.....	22
Дяченко В.	
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА У ГАЛУЗІ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	25
Zhytska S.	
ACTION-ORIENTED APPROACH IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES FOR THE SECURITY AND DEFENCE SECTOR OF UKRAINE.....	27
Жукевич І. П.	
САМООСВІТА І САМОВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	30

Сфімова О. М. РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ КУРСАНТІВВВНЗ ЯК ДОМІНАНТНА ВЕЛИЧИНА З КРОЕКЦІЄЮ НА РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ.....	32
Зубенко В. О. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	35
Калениченко М. М. НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ: ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ МОВНОГО МІНІМУМУ	37
Ковальова Т. О. НАВЧАННІ КУРСАНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИЗ УРАХУВАННЯМ ПРОБЛЕМИПРОЯВУ ЕМОЦІЙНОСТІ У МОВЛЕННІ.....	40
Kozubenko I.V. THE ROLE OF INTERACTIVE TEACHING METHODS	42
Левіщенко М.С. НОВІТНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ В МОВНИХ КОЛЕДЖАХ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.....	50
Литвиненко Я. В. ТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА.....	52
Лопутько О. А. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС УКРАЇНИ.....	56
Марченко І.В. РОБОТА З ТЕМАТИЧНОЮ ЛЕКСИКОЮ ПРИ НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННЮ КУРСАНТІВ.....	60
Mohylevska V.A. PEDAGOGICAL APPLICATIONS OF CORPORA.....	62
Назаренко Н.С. ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ.....	65
Рабійчук Л.С. ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ.....	67
Романов І.І. ЗМІСТ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	70

Скриник Л.М., Скриник М.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	72
Sokyrska O. THE ROLE OF SUPPLEMENTARY MATERIALS IN ESL TEACHING.....	75
Харчук Н. Р. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У РАМКАХ ПРОВЕДЕННЯ УКРАЇНСЬКО- НІМЕЦЬКОГО РОКУ МОВ 2017/2018.....	76
Хоменко О. Ю. РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВНЗ.....	80
Цимбалюк Т. П. ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ.....	82
Ченківська Н. В. ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ЯК МЕТОД ОПАНУВАННЯ ЮРИДИЧНОЮ ІНШОМОВНОЮ ЛЕКСИКОЮ.....	85
Корольчук В.В. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВООХОРОНЦІВ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ.....	87

Наукове видання

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ ТА ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА

Матеріали
VIII Міжвузівської науково-практичної інтернет-конференції
(Київ, 25 травня 2018 року)

Комп'ютерна верстка *В. В. Корольчук*

Підписано до друку 20.05.2018. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Обл.-вид. арк. 9,0. Ум. друк. арк. 8,37.

Тираж 25 прим.
